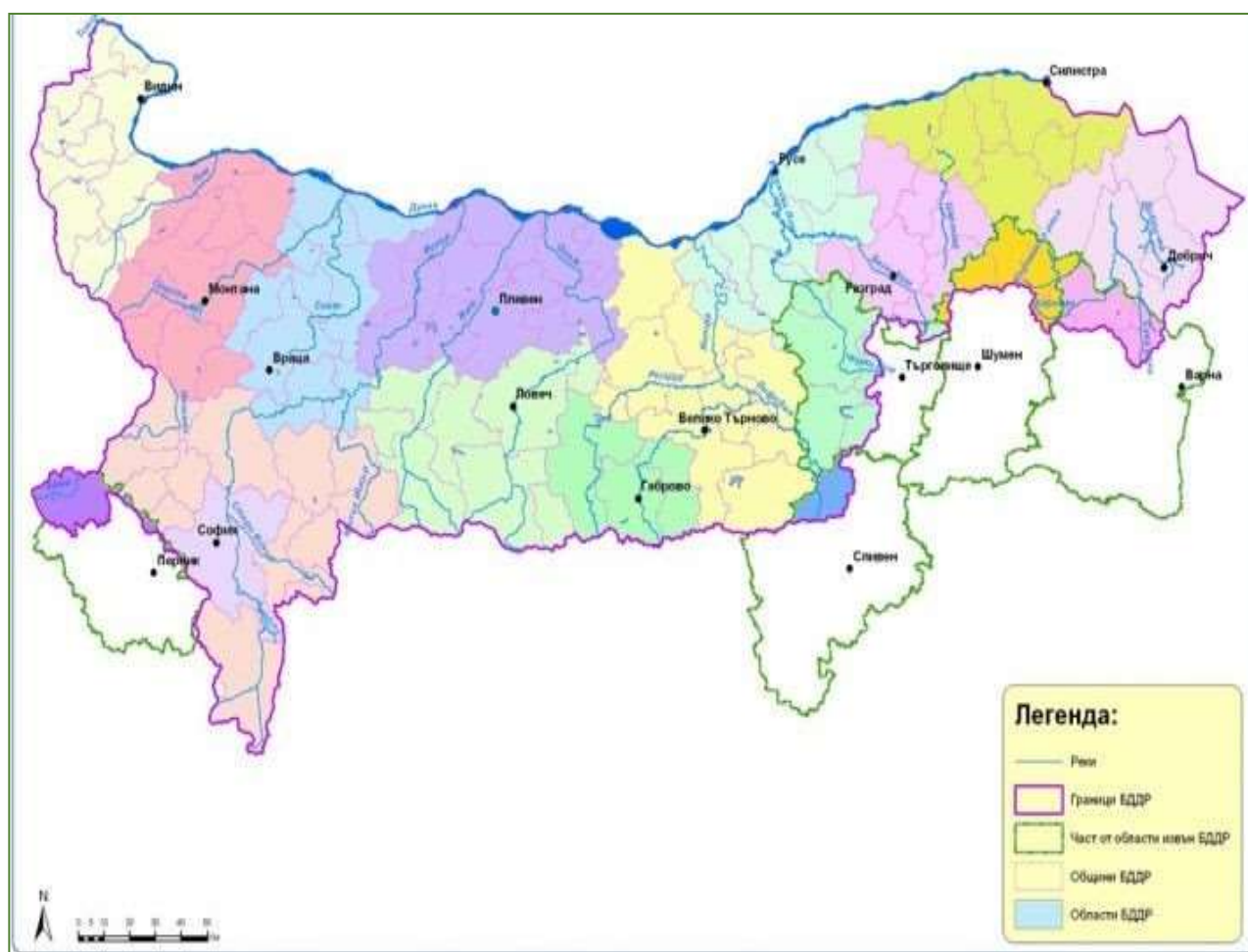

АНАЛИЗ

за състоянието на повърхностните водни тела,
разположени на територията на Дунавски район
за басейново управление за 2023 г.

Настоящият анализ за качеството на повърхностните води в Дунавски район за басейново управление (ДРБУ) е изготвен въз основа на обработени данни от контролен и оперативен мониторинг проведен през 2023 г. при изпълнение на Заповед № РД - 3/06.01.2023 г. на Министъра на околната среда. За анализът са използвани и получените данни от мониторинг за 2023 г. в изпълнение на програмите за собствен мониторинг, съгласно условията на комплексни разрешителни и разрешителни за водоземане и заустване.

Представената оценка на състоянието на повърхностните водни тела е междинна по отделни групи елементи за качество и не представлява обобщена /цялостна оценка на екологичното и химично състояние на повърхностните водните тела.

Цялостни оценки на екологичното и химичното състояние на повърхностните водните тела в ДРБУ са част от проекта на Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) 2022-2027 г., който е публикувана на 30.03.2024 г. на интернет страницата на Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР).

В настоящия анализ е включена оценка на отделните групи елементи за качество формиращи екологичното състояние на повърхностните водни тела, а именно:

- биологични елементи за качество (БЕК);
- физикохимични елементи за качество (ФХЕК);
- специфични замърсители.

Оценката на качеството на водите според БЕК е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и *Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води* (Наредба Н-4/14.09.2012 г.). Класификационните системи за оценка на отделните БЕК- макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби са посочени в Приложение № 6 към чл. 12, ал. (4) от Наредба Н-4/14.09.2012 г. Оценката е типова специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

В настоящият доклад е извършен анализ и оценка на отделни БЕК в мониторинговите пунктове, които са били включени в Програмата за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. За телата, в които има повече от един мониторингов пункт оценката е обща за цялото тяло, като е спазен общия подход за оценка на екологичното състояние и екологичния потенциал на повърхностните водни тела в Р България.

Оценката на водите по ФХЕК е изготвена съгласно типова специфичните класификационни системи, включени Наредба Н-4/14.09.2012 г. Оценяването на специфичните замърсители е направено съгласно Приложение № 7- Стандарти за качество на специфичните замърсители за оценка на екологичното състояние от същата наредба.

При изготвяне на доклада са използвани нововедените класификационни системи за оценка на поддържащи физикохимични елементи за качество при оценката на водните тела речен тип R6 (Среден и Долен Дунав) и езерни типове L5 (Крайречни езера), съгласно актуализираната през 2023 г. Наредба Н-4/14.09.2012 г.

Докладът съдържа анализ на изпитаните през 2023 г. приоритетните вещества въз основа, на които се извършва оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела.

За оценка на приоритетните вещества се прилагат стандартите за качество на околната среда (СКОС) посочени в Приложение № 2 към чл. 1, ал. (4) от *Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*, в сила от

10.11.2010г./изм. и доп.97 от 11.12.2015г. в сила от 11.12.2015г. (Наредба СКОС). Химичното състояние се оценява в два класа – добро и непостигащо добро състояние (Приложение № 8 от Наредба № Н-4/14.09.2012 г.)

При оценката на екологичното и химичното състояние на водните тела са приложени „Методология за начина на ползване на определените фоновы концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни“ и „Модел на Биотичните Лиганди“.

Анализ на състоянието на река Дунав

Река Дунав, в българския участък, поради отличителните ѝ характеристики е отделена в едно единствено, самостоятелно водно тяло. Реката определя северната граница на Р България с Р Румъния. На основание изискванията на чл. 3, т. 4 от РДВ, касаещи международни райони с басейново управление, каквато е река Дунав, за управлението и е необходима съвместна координация между двете държави. Водно тяло с код **BG1DU000R001** в ПУРБ 2016-2021 г. е определено като силномодифицирано водно тяло /СМВТ/ и е оценено с умерен екологичен потенциал. В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. водното тяло запазва оценката.

Оценката на качеството на водите на река Дунав в българския ѝ участък се изготвя въз основа на данни от 5 мониторингови пункта, които се наблюдават, както в националните програми за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води, така и в т. нар. Дунавска програмата, включваща пунктове от транснационалната мониторингова мрежа за р. Дунав /TNMN/. Анализирани са физикохимични, специфични и приоритетни вещества са по утвърдената от Международен комитет по опазване на река Дунав /МКОРД/ програма с честота на пробовземане 12 пъти годишно. Освен тези показатели на пунктовете на българския бряг се провежда анализ на допълнително включени приоритетни вещества, съгласно изискванията на Наредба СКОС.

Оценката на подкрепящите физикохимични показатели, е извършена въз основа на изискванията на Наредба № Н-4/14.09.2012 г., за тип R6 „Среден и долен Дунав“.

Река Дунав /долен Дунав/, от границата при Ново село до границата при Силистра, водно тяло (ВТ) с код BG1DU000R001, се наблюдава в следните мониторингови пункта:

- р. Дунав при с. Ново село с код BG1DU01119MS010;
- р. Дунав преди вливане на р. Искър при с. Байкал с код BG1DU00039MS050;
- р. Дунав при гр. Свищов с код BG1DU07973MS070;
- р. Дунав преди гр. Русе с код BG1DU00918MS080;
- р. Дунав при гр. Силистра с код BG1DU00999MS100.

Резултатите от анализа на физикохимичните показатели за 2023 година показват умерено състояние на водите. В два от пунктовете за мониторинг (р. Дунав преди вливане на р. Искър при с. Байкал и р. Дунав при гр. Свищов) са измерени превишени концентрации по показатели общ фосфор и ортофосфати. Тъй като в районите на пунктовете с превишения са разположени обработваеми земи, може да ни насочи, че вероятна причина за високите концентрации е използването на торове. По останалите физикохимични показатели изчислените средногодишни стойности отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Веществата и елементите от групата на специфичните замърсители отговарят на нормите за добро състояние. В отделните пунктове се установяват единично измерени стойности над СКОС по показател алуминий, но те не оказват влияние на крайната оценка на водното тяло.

През 2023 г. е планиран и извършен хидробиологичен мониторинг на пункта на р. Дунав при гр. Ново село (десен бряг) и р. Дунав при гр. Силистра. Направена е оценка на потенциала според показателите фитопланктон, макрозообентос и риби. Според резултатите тези пунктове на р. Дунав отговаря на изискванията за добър потенциал.

Не са установени концентрации приоритетни вещества над СКОС през 2023 г.

Съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г., изготвената оценка за силномодифицирано (СМВТ) водното тяло с код BG1DU000R001 е за умерен екологичен потенциал (с отклонение по показатели: Макрозообентос (МЗБ) и риби) и недостигащо добро химично състояние (отклонение от СКОС по показатели в биота: Бромирани дифенилетири и Живак). Недостигането на добро химично състояние се дължи на отклонения от СКОС на приоритетните вещества бромирани дифенил етери и живак, които са установени в матрица биота. Двете вещества са от групата на токсични, устойчиви и биоаккумулятивни вещества, така наречените повсеместно разпространени замърсители. Важно е да се отбележи, че анализ на приоритетни вещества в биота е извършен за първи път в периода на изпълнение на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

От направеният анализ може да се обобщи, че в периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. екологичния потенциал и химичното състояние на повърхностното водното тяло на река Дунав остават непроменени.

Поречие Реки Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001;
- ✓ Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата - водно тяло BG1WO200L1003;
- ✓ Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз. Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006;
- ✓ Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тялоBG1WO300R1108;
- ✓ Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009;
- ✓ Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011;
- ✓ Река Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912, както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом";
- ✓ р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014;
- ✓ Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016;

✓ Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, язовир Христо Смирненски (на река Лом), язовир Кула, водни тела съответно: BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021, BG1WO600L1014, BG1WO200L1003.

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в тази част на страната.

Особено място при анализа трябва да отделим на река Тимок. Този участък от реката, който е на устието и в река Дунав и е граничен с Р Сърбия, е характерен с висока замърсеност с метали. Източникът на замърсяване е извън пределите на Р България.

Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001

На българска територия дължината на р. Тимок е около 15,5 км, като обхваща долното течение на реката преди вливането и като десен приток в р. Дунав, на северозапад от с. Връв, Видинска област. Река Тимок е трансгранична река и служи за граница между Р България и Р Сърбия.

Река Тимок в българския участък (включително водосборната площ от 132,070 км² откъм десен бряг) е обособена във водно тяло с код BG1WO100R001 и географско описание „р. Тимок от Брегово до устие“. Качественото състояние на водното тяло се наблюдава в програмата за оперативен мониторинг, посредством един пункт с код BG1WO00014MS140 и име на пункта „р. Тимок при гр. Брегово“. В оценявания период са заложени за изпитване физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества.

В оценявания период резултатите по анализирания физикохимични показатели показва запазване на добро състояние на водите, в сравнение с оценката от предходен период. Еднократно превишение на нормите за добро състояние се установява единствено при показатели: азот нитратен и електропроводимост, при едно и също пробонабиране в пункта в края на 2023 г. Изчислените средногодишни стойности за показателите отговарят на добро състояние на водите.

Оценката на резултатите по останалите физикохимични елементи за качество показва добро и отлично състояние на водите на р. Тимок, съпоставени с граничните стойности за съответния равнинен тип реки.

При анализа на получените резултати от изследване на специфични замърсители в пункта се наблюдават единични превишени концентрации на алуминий, които не оказват влияние на крайната оценка на водното тяло. За разтворената форма на металите мед, цинк и за манган са приложени методите МБЛ и М-БАТ, както и фоновата концентрация на поречието.

За металите: манган, мед, цинк и алуминий са измервани концентрации над СКОС за добро състояние и в предходни оценявани периоди.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализиран макрозообентос и макрофити. Данните показват, че състоянието на тялото се оценява като умерено.

От направеният анализ на приоритетните вещества е видно, че не се констатира концентрации над СКОС.

Изготвената актуализирана оценка на повърхностно водно тяло BG1WO100R001 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние, с отклонение по показатели: биологични елементи за качество - ФБ, МЗБ и специфични замърсители - Al, Mn, Zn, Cu и недостигащо добро химично състояние – показатели с превишение на СКОС: Кадмий във

вода и в биота: Бромирани дифенилетири и Живак. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. е настъпило подобрение в екологичното състояние на водното тяло: от много лошо в умерено. Без промяна е химичното състояние – остава непостигащо добро.

През 2023 г., БДДР планира и изпълни проучвателен мониторинг в повърхностно водно тяло р. Тимок от Брегово до устие. Насрочено бе двукратно пробонабиране на повърхностни води през четвъртото тримесечие на 2023 г. от 4 (четири) броя пункта, разположени по основното течение на р. Тимок, при навлизане в българския участък до устие, с цел проследяване разпространението на замърсителите в повърхностните води, водещи до влошаване състоянието на водното тяло, при неустановен източник на този натиск.

Направената оценка на получените резултати показва, че водите на р. Тимок съдържат завишени концентрации на специфични замърсители още в първия пункт от българския участък, т.е. замърсяването е извън територията на Р България.

В заключение на казаното, може да се обобщи, че водите на р. Тимок в българския участък са замърсени с тежки и други метали като никел, кадмий, мед, цинк, манган и алуминий. Минно – добивната дейност е един от основните източници на замърсяване на повърхностните води с тежки метали, каквито са трайно установени във водите на р. Тимок. Замърсяването е извън територията на Р България, предвид факта че на българска територия в този район няма източници на химично замърсяване. Предположението ни е, че източник на замърсяване е флотациона фабрика в Р Сърбия, тъй като от българска страна липсва източник на натоварване.

Река Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска - водно тяло с код BG1WO200R004

Екологичното и химично състояние на водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт р. Тополовец преди вливане в р. Дунав, преди гр. Видин с код BG1WO00211MS120.

Водното тяло обхваща целия водосбор на р. Тополовец (след яз. Кула), заедно с нейните по-големи притоци: Рабровска и Делейнска река.

Оценката на резултатите от изпитване на физикохимичните елементи за качество във водното тяло показва, че през първо и второ тримесечие са измерени концентрации за азот нитратен, превишаващи горната граница за добро състояние, когато се отчита и повишена електропроводимост на водите в пункта. В края на периода се наблюдава възходяща тенденция на получените стойности по азот нитратен и намаляване на електропроводимостта до стойности за добро и отлично състояние. Промяната в електропроводимостта на водата и наличието на биогенния елемент азот регистрират инцидентно натоварване на водите на р. Тополовец при пункта в средата на годината, водещо до отклонение от добро състояние. Стойностите от изпитване по останалите физикохимични елементи за качество са в границите на добро и отлично състояние.

От анализът на данните за специфичните замърсители в оценявания период се установява, че са измерени стойности за съдържание на разтворената форма на метала цинк над СГС-СКОС. След прилагане на МБЛ, изчислената бионалична концентрация на метала превишава СКОС за елемента. Не се отчитат други несъответствия с изискванията на СКОС за добро състояние на повърхностните води.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрофити. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като умерено.

Оценката на получените резултати от анализ на заложените в програмата приоритетни вещества, не показва превишения над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло в разглеждания период се оценява като добро.

Актуализираната оценка в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. за повърхностно водно тяло BG1WO200R004 е умерено екологично (с отклонение по показатели МЗБ, риби, общ азот и БПК5) и неизвестно химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е влошило екологичното си състояние – от добро в умерено, а химичното състояние остава неизвестно.

Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007

В националната програма за оперативен мониторинг, водното тяло се наблюдава в пункт р. Войнишка - с.Търняне и код BG1WO00321MS100.

При направената оценка на натрупаната редица от данни се установява, че в средата на 2023 г., в едно и също пробонабиране са измерени повишени концентрации във водите на р. Войнишка в пункта за БПК5 и съдържание на общ азот, като получения резултат за общ азот превишава до 4 пъти СК за показателя. В края на периода и при двата елемента за качество се наблюдава низходяща тенденция на получените стойности. Може да се отбележи, че по останалите физикохимични показатели, водното тяло запазва добро и отлично екологично състояние на водите на р. Войнишка, в сравнение с оценката от предходен оценяван период.

От анализирани специфични замърсители превишения на СКОС за добро състояние се установяват за съдържанието на разтворената форма на елемента цинк във водите на р. Войнишка в пункта. След използване подхода на МБЛ, изчислената бионалична концентрация на метала и след прилагане на фоновата концентрация е над СКОС за добро състояние. Не се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за други специфични вещества и елементи.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

Анализа на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, съгласно нормите на Наредба за СКОС. В оценявания период, химичното състояние на тялото се оценява като добро.

Актуализираната оценка за проекта на ПУРБ 2022-2027 г. за повърхностно водно тяло BG1WO300R1007 е умерено екологично (с отклонение по показатели общ азот и БПК5) и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва умереното екологично състояние, докато при химичното състояние настъпва подобрение - от неизвестно в добро химично състояние.

Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011

Наблюдава се с един мониторингов пункт - р. Скомля след с. Септемврийци с код BG1WO00521MS060.

След анализа на резултатите по физикохимични елементи за качество, за водното тяло може да се отбележи, че за анализирания период не се установяват високи концентрации на биогенните елементи и кислородните показатели. Всички измервания на параметъра електропроводимост в разглеждания период показват превишение на СК за добро състояние. В сравнение с предходни оценявани периоди, изчислената средногодишна стойност за

показател електропроводимост продължава да е над нормите за добро състояние за съответния равнинен тип реки и съответства на умерено състояние.

Отклонението от нормите по показател електропроводимост е индикатор за промяна във водната екосистема и може да насочи вниманието към замърсяване. Във водосбора на водното тяло няма действащи производствени предприятия. Попадат населени места, без изградена канализационна система за отпадъчни води и обработваеми земеделски площи.

При анализа на специфичните замърсители не се установяват превишения на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. в пункта не са залагани за изпитване приоритетни вещества. Последно изготвената оценка показва добро химично състояние на водното тяло.

Актуализираната оценка в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. за повърхностно водно тяло BG1WO500R011 е добро екологично и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е подобрило състоянието си, от умереното в добро екологично състояние и от неизвестно в добро химично състояние.

Река Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912, както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"

Река Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара, водно тяло с код BG1WO600R1013

Естественото повърхностно водно тяло се мониторира в пункт с код BG1WO01631MS100 и име *р. Лом след с. Крива Бара, преди вливане на Нечинска бара*. В националната мониторингова програма в оценявания период са заложени за изпитване физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Направеният анализ на данните по физикохимичните показатели за 2023 г. показва, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние.

От анализа на специфичните замърсители, превишения на СКОС за добро състояние се установяват единствено за разтворената форма на цинк. Изчислената бионалична концентрация на метала във водите на р. Лом в пункта и след прилагане на фоновата концентрация за поречието превишава СГС-СКОС за добро състояние на водите.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

При анализ на резултатите от изпитваните приоритетни вещества в оценявания период, се констатира еднократно измерена инцидентно висока стойност над СКОС за добро състояние по показател трихлорметан в средата на на 2023 г. Всички останали измервания са под граница на количествено определяне на метода. Изчислената средногодишна стойност е под СКОС за добро състояние.

Повърхностно водно тяло BG1WO600R1013 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е оценено в добро екологично и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва доброто екологично и химично състояние.

Водно тяло с код BG1WO600R015 р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие

Водното тяло обединява водосборната площ от 154,314 km² на водите на р. Лом преди вливане на реката в р. Дунав. Наблюдава се в мониторингов пункт с код BG1WO00061MS030 и име р. Лом преди гр. Лом. Пунктът е разположен при устието на р. Лом в р. Дунав.

Анализът на резултатите по изпитаните физикохимични елементи показва, че водите р. Лом преди устие запазват добро състояние, в сравнение с предходен оценяван период. Както за поддържащите елементи, така и по останалите показатели са отчетени стойности за добро и отлично състояние на водите за съответния равнинен тип реки.

От анализа на специфичните замърсители не се отчитат превишения на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни концентрации по изпитаните химични елементи и други вещества определят добро състояние, в сравнение с мониторинга в предходен оценяван период.

През 2023 г. в посоченият пункт са анализирани БЕК макрозообентос и фитобентос, като резултатите показват добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предходни години.

На база резултатите от измерените концентрации на заложените за изпитване в периода приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Актуализираната оценка на повърхностно водно тяло BG1WO600R015 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва доброто си екологично и химично състояние.

Водно тяло с код BG1WO600R1112 р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливането на р. Стакевска

Водното тяло е разположено в горното течение на р. Лом. Състоянието на водите се наблюдават в мониторингов пункт с код BG1WO00659MS050 и име р. Лом при с. Горни Лом.

От направеният анализ на резултатите от изпитване на физикохимичните показатели се установява, че водното тяло запазва умерено състояние, в сравнение с предходни оценявани периоди.

В началото на оценявания период, при едно и също пробонабиране се отчита превишение на стандарта за добро състояние едновременно по азот нитратен и общ азот. Ако при нитратния азот отклонението от СКОС е минимално, то при общата форма на азота във водите на р. Лом, превишението достига до около 1,5 пъти СК. В края на периода и по двата показателя се наблюдава низходяща тенденция в измерените стойности, попадащи в границите на добро и отлично състояние, но въпреки това средногодишната оценявана стойност за показателите е над СК за речния тип;

За физикохимичният елемент за качество – ортофосфати може да се отбележи, че измерените стойности през второ и трето тримесечие на 2023 г. превишават СК, но средногодишната стойност е в нормите за добро състояние на водите, докато трайна тенденция се наблюдава за повишено съдържание на общ азот във водите в пункта на р. Лом. Въпреки низходящата тенденция в края на периода, съдържанието на биогенния елемент остава над нормите за добро състояние на водите.

Във водосбора на водното тяло липсват промишлени зауствания. Пунктът за мониторинг е разположен непосредствено след населено място без изградена канализационна система. Може да се предположи, че вероятните причини за измерените високи концентрации в реката за азот нитратен, общ фосфор и общ азот са по-скоро инфилтрация от обработваемите земеделски земи от наторяване в района на водосбора,

включително зауствания от населените места, без изградена канализационна система, при евентуален период на маловодие.

От анализа на специфичните вещества се наблюдават две превишения на нормите за добро състояние на измерени стойности за разтворената форма на елемента Алуминий през I и II тримесечие на 2023 г., като първия резултат превишава до 6 пъти СКОС. В края на периода се наблюдава низходяща тенденция, като измерените стойности са в границите на добро състояние. Въпреки това, изчислената средногодишна концентрация за показателя в оценявания период превишава СКОС за вътрешни повърхностни води. Изчислените средногодишни стойности по останалите анализирани специфични елементи и вещества във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като отлично.

На база резултатите от измерените концентрации на заложените за изпитване в периода приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Актуализираната оценка на повърхностно водно тяло BG1WO600R1112 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва доброто си екологично, а при химичното състояние настъпва подобрение, от неизвестно в добро.

Водно тяло с код BG1WO600R1712 р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом

Река Краставичка е ляв приток на р. Лом в горното и течение. Водосборът на водното тяло обхваща основното течение на реката и високопланински притоци, след речното водохващане "Голяма река" на р. Краставичка, обособено като водно тяло за питейно-битово водоснабдяване. Водното тяло се наблюдава в пункт с име *р. Краставичка над с. Горни Лом* и код BG1WO00659MS059, разположен преди урбанизацията на населеното място. Може да се отбележи, че в географски обособеното водно тяло не попада друго населено място, както и действаща активна промишленост.

В оценявания период водното тяло е планирано за мониторинг по физикохимични показатели и специфични замърсители. Анализът на получените резултати от изпитване показва, че водното тяло запазва умереното състояние спрямо изискванията на Наредба № Н-4.

При анализа на резултатите се наблюдават превишения над нормите за добро състояние при показатели:

- БПК5, при който неколккратно са измерени превишения, най-високото от които е през третото тримесечие на 2023 г., до около 1,3 пъти над нормите за добро състояние;

- за общ фосфор и ортофосфати се наблюдават трайни превишения, като най-висока е измерената стойност в повърхностните води при едно и също пробонабиране през второто тримесечие на 2023 г. – достигащо до около 1,7 пъти над стандарта за ортофосфати и 2,3 пъти за съдържание на общ фосфор. В края на оценявания период концентрациите на общ фосфор бележат ръст, докато при ортофосфатите се отчита лека низходяща тенденция.

Изчислените средногодишни концентрации по показателите БПК5, общ фосфор и ортофосфати превишават СКОС за планински типове реки и запазват умерено състояние, в сравнение с оценката от предходен период.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават двукратно измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий, в началото на периода и в средата на 2023 г., когато измерената концентрация достига до около 6 пъти над МДК-СКОС. Въпреки наблюдаваната низходяща тенденция в края на периода, изчислената средногодишна концентрация за специфичния замърсител показва превишения на нормите за добро състояние на повърхностните води.

През 2023 г. е извършван ХБМ в това водно тяло. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като добро.

Изготвената актуализирана оценка на повърхностно водно тяло BG1WO600R1712 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние, с отклонение по показатели общ фосфор и БПК5 и недостигащо добро химично състояние – показатели с превишение на СКОС: Трибутилкалаени съединения във вода и Бромирани дифенилетири и Живак в биота. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели, които са анализирани за първи път в периода на действие на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016 с географско описание р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър

Водосборната площ на водното тяло от 814,838 км² и обхваща цялото поречие на р. Цибрица от извор до устие, включително множество притоци. В мониторинговата програма пункта за наблюдение е с код BG1WO00811MS010 и наименование *р. Цибрица при с. Долни Цибър*, разположен преди устие на р. Цибрица в р. Дунав.

От анализа на данните по физикохимични показатели в оценявания период е видно, че водите на реката запазват умерено състояние по показатели азот нитратен и общ азот. Оценката показва, че:

- всички измерени концентрации за съдържание на общ азот във водите на р. Цибрица са над стандарта за добро състояние, като най-високата стойност, достигаща до около 2 пъти над СКОС, е отчетена в началото на 2023 г.;

- в средата на периода еднократно е измерена концентрация на азот нитратен във водите в пункта, достигаща до около 2,5 пъти над СКОС за съответния речен тип. В края на периода се наблюдават тенденции към понижаване съдържанието на нитратен азот във водите, като последно измерените стойности са в границите на добро състояние на повърхностните води;

- еднократно е измерена концентрация на азот амониев над СК, при пробонабиране през IV тримесечие на 2023 г., но изчислената средногодишна концентрация за периода е в граничните норми за добро състояние.

Пунктът е разположен извън населено място, и отчита натиска основно от земеделски източници. Голям процент от водосбора на водното тяло е заето с обработваеми земи, което е вероятна причина за установените азотни превишения. По останалите физикохимични елементи за качество, водите на р. Цибрица отговарят на изискванията за добро и отлично състояние.

По изпитаните специфични замърсители превишения на СКОС за добро състояние се отчитат единствено по съдържанието на разтворената форма на метала цинк, във водите на р. Цибрица в пункта. След прилагане на МБЛ и отчитане на фонова концентрация на цинк за

поречието, изчислената бионалична концентрация на метала остава над СГС-СКОС за добро състояние.

През 2023 г. от БЕК са анализирани макрозообентос и макрофити. Според анализираните данни пунктът попада в категорията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предходни години.

На база получените резултати от изпитване в оценявания период, химичното състояние на водното тяло се оценява като добро.

Актуализираната оценка за състоянието на повърхностно водно тяло BG1WO800R1016 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично, с отклонение по показатели общ азот и БПК5 и непостигащо добро химично състояние, където оценката показва превишения на показатели в биота: Бромирани дифенилетири и Живак. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва умереното си екологично състояние. Лошото химично състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели, които са анализирани за първи път в периода на действие на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Река Арчар - водно тяло с географско описание р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река и код BG1WO400R1009

Река Арчар извира на 200 м. източно от връх Бабин нос в планината Бабин нос, на 1060 m. н.в и до село Раяновци тече в планинска гориста долина. Водното тяло обхваща целия водосбор от извор на основното течение на р. Арчар, включително десните и притоци Салашка и Градска река и се влива в р. Дунав, при км. 678-679.

В националната програма за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води, състоянието на водното тяло се наблюдава в един пункт с код BG1WO00413MS070 и име *р. Арчар, при с. Арчар*, разположен преди устието и в р. Дунав.

Анализът на физикохимичните елементи за качество в пункта показва, че водното тяло запазва добро състояние, спрямо направената оценка в предходен период. Измерените концентрации по отделните физикохимични елементи за качество съответстват на отлично и добро състояние.

Получените резултати от изпитване на специфичните замърсители в пункта не показват концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. в посоченият пункт са анализирани БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос, като резултатите показват умерено състояние.

В оценявания период, анализа на приоритетни вещества не показва концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Актуализираната оценка за състоянието на повърхностно водно тяло BG1WO400R1009 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично и непостигащо добро химично състояние, където оценката показва превишения на показатели в биота: Бромирани дифенилетири и Живак. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло запазва доброто си екологично състояние. Лошото химично състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели, които са анализирани за първи път в периода на действие на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Речните водохващания: РВ "Бяла вода" на р. Видбол, РВ "Стакевска река" на р. Стакевска – ВТ BG1WO600R1212, РВ "Голяма река" на р. Чупренска – ВТ BG1WO600R1312, РВ "Голяма река" на р. Краставичка – ВТ BG1WO600R1412, РВ

"р. Горни Лом" – ВТ BG1WO600R1512 са предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/. Разположени са в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ.

Въз основа на резултатите може да се направи извода, че същите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние по отношение на физикохимичните елементи за качество, специфичните замърсители и на добро химично състояние. Ползвайки подхода на ***групирането***, всички РВ в поречие на реките западно от Огоста се оценяват в добро екологично и добро химично състояние.

Посочените речни водохващания според последно изготвената оценка са категоризирани с категория А2, съгласно *Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване.*

Язовир Ковачица, водно тяло от езерен тип с код BG1WO800L021

Язовир Ковачица е изкуствено водно тяло (ИВТ) от езерен тип. В оценявания период водното тяло е планирано за наблюдение по физикохимични показатели и специфични замърсители в пункт с код BG1WO00812MS061 и географско описание „яз. Ковачица - на стената“.

От изготвеният анализ на получените резултати от изпитване, водното тяло се оценява, както следва:

При анализ на данните по физикохимичните елементи за качество се установява, че за показатели електропроводимост и БПК5 се запазва тенденцията за отчетени високи стойности, в сравнение с предходен оценяван период. Всички измерени данни за електропроводимостта на водата в пункта и биохимичната потребност от кислород в четирите заложи пробонабирания през 2023 г. показват превишение на нормите за добро състояние, като БПК5 във водите на язовира в края на периода достига до над 2 пъти стандарта за качество за съответния езерен тип. Изчислените средногодишни концентрации на показателите съответстват на умерен екологичен потенциал на водите.

Може да се отбележи, че в оценявания период съдържанието на всички останали показатели – биогенните елементи азот и фосфор и техните съединения са в границите на добро и отлично състояние на водите. Язовирът се характеризира с измерен висок разтворен кислород на водите в пункта.

Язовир Ковачица е разположен извън населено място, в землището на едноименното село Ковачица. В самостоятелния водосбор на водното тяло липсва промишленост и директно натоварване от точкови източници. Язовирът е от езерен тип стоящи води. Не е изграден на река и запълва обема от водосборната си площ от 40,366467 км². Около язовира са разположени земеделски земи и терени, вероятно оказващи влияние върху състоянието на водите му и отчетените отклонения (при различна степен на запълване на язовирното езеро/водоприток).

От направена оценка на получените резултати на изследваните специфични замърсители може да се обобщи, че не се установяват наднормени концентрации за анализиранията вещества.

Язовир Ковачица е бил планиран за мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

Актуализираната оценка за състоянието на водно тяло BG1WO800L021 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. показва добър и по-висок екологичен потенциал и неизвестно химично

състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. е настъпило подобрене на екологичния потенциал на водното тяло от умерен в добър и по-висок и се запазва неизвестното химично състояние.

Язовир Христо Смирненски е водно тяло с код BG1WO600L1014 и географско описание „Язовир Христо Смирненски на река Нечинска бара“

Водното тяло от езерен тип, изграден на р. Нечинска бара се мониторира в пункт с код BG1WO62319MS051. Анализът на резултатите от изпитване по физикохимични елементи за качество показва:

- По-голям брой от получените резултати за БПК5 са над стандарта за добро състояние, като най-високата измерена стойност от изпитване достига до два пъти над СКОС в средата на 2023 г. Въпреки низходящата тенденция в края на периода и получен резултат в границите на добро състояние, изчислената средногодишна стойност превишава СГС-СКОС за съответния езерен тип и съответства на умерено състояние;

- По-висок общ фосфор е измерен през III и IV тримесечие на 2023 г. Въпреки низходящата тенденция в края на периода, изчислената средногодишна концентрация за общ фосфор показва умерено състояние на водите;

- Еднократно превишение на съдържанието на ортофосфати във водите на язовира е регистрирано в края на 2023 г., когато се отчита възходяща тенденция на измерените концентрации. Всички останали стойности в оценявания период, както и изчислената средногодишна стойност отговарят на добро състояние на водите.

От анализа на специфичните замърсители в оценявания период, може да се обобщи, че във водите на язовира:

- В две от заложените в програмата за 2023 г. четири броя изпитвания на елемента алуминий се регистрират превишения на МДК-СКОС. Ако през второто тримесечие превишението е минимално, то в средата на годината достига до около 13 пъти над СКОС. Изчислената средногодишна стойност за съдържание на разтворената форма на метала и след прилагане на фонова концентрация превишава СГС-СКОС за добро състояние;

- Съдържанието на разтворен манган във водите на язовира продължава да бележи високи стойности при измерване, в сравнение с предходния оценяван период. В края на годината се отчита възходяща тенденция, като получения резултат от изпитване многократно (над 8 пъти) превишава СКОС за добро състояние. Изчислената бионалична концентрация на метала и след прилагане на модела М-ВАТ превишава СГС-СКОС за добро състояние на повърхностните води.

Оценката на резултатите по останалите анализирани специфични замърсители не показва отклонения от добро състояние на повърхностните води.

Язовир Христо Смирненски не е бил планиран за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. Последно изготвената оценка показва умерен екологичен потенциал.

От заложените за изпитване приоритетни вещества в пункта през 2023 г., през второто тримесечие е измерено еднократно превишение на утвърдения СКОС за показател трихлорметан. Всички останали получени резултати са под границата на количествено определяне на метода на лабораторията извършила анализа. Изчислената средногодишна стойност за показателя не превишава СКОС за добро състояние на повърхностните води.

Актуализираната оценка за състояние на СМВТ BG1WO600L1014 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. показва умерен екологичен потенциал, с отклонение по показател общ фосфор и

неизвестно химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. е настъпило подобрене на екологичния потенциал на водното тяло от лош в умерен и се запазва неизвестното химично състояние.

яз. Кула- водно тяло BG1WO200L1003

Язовир Кула е изграден на р. Тополовец. В оценявания период е планирано за мониторинг в пункт с име „яз. Кула - на стената“ и код BG1WO29791MS011.

От оценката по физикохимични елементи за качество се установява:

- От азот съдържащите елементи за качество, превишение на СКОС се отчитат единствено за общ азот, еднократно в началото на 2023 г. Изчислената средногодишна стойност за елемента отговаря на добро състояние;

- При фосфор съдържащите показатели в началото на периода при едно и също пробонабиране са измерени високи стойности за ортофосфатите и общия фосфор във водите на язовира. При ортофосфатите следва низходяща тенденция на измерените концентрации, а другите измервания в периода са в границите на добро и отлично състояние. Изчислената средногодишна стойност на ортофосфати отговаря на добро състояние. По отношение на съдържанието на общия фосфор в язовирното езеро се установява, че въпреки низходящата тенденция с последно отчетени концентрации в границите на добро състояние, изчислената средногодишна концентрация превишава СКОС за езерния тип и съответства на умерено състояние на водите.

- всички измерени концентрации за БПК5 превишават нормите за добро състояние. Средногодишната стойност на показателя отговаря на умерено състояние на водите. Отклонения от качеството на водите в язовира по показателя са отчетени и в предходен оценяван период.

По останалите физикохимични елементи за качество резултатите от изпитване са в границите на добро и отлично състояние за съответния езерен тип.

От направения анализ на изследваните специфични замърсители може да се обобщи, че не се установяват наднормени СГС за добро състояние на повърхностните води.

Язовир Кула е бил планиран за мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

Изготвената актуализирана оценка на повърхностно водно тяло BG1WO200L1003 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерен екологичен потенциал, с отклонение по елемент за качество общ фосфор и неизвестно химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. е настъпило подобрене на екологичното състояние: от лош в умерен екологичен потенциал, докато при химичното състояние промяната е от добро в неизвестно.

Поречие на река Огоста

При изготвянето на оценките е взето предвид, че за поречието на р. Огоста е определена фонова концентрация за СКОС за показател арсен.

Предполага се, че причина за високите концентрации на арсен не са само миналите рудодобивни и преработвателни промишлени дейности в района, но и на естественото фоново съдържание на арсен в района. Основна причина за наднормените стойности на арсен в терасата на река Огоста са резултат от многогодишна естествена ерозия на арсен-съдържащите скали в района.

р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел, водно тяло BG1OG789R1501.

Водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт р. Огоста, след с. Железна, с код BG1OG02911MS1100.

Водното тяло наречено още – Чипровска Огоста, от географска гледна точка обхваща водосбора на р. Огоста, след вливане на левия и приток – р. Мартиновска Огоста. Натиск върху състоянието на водното тяло с годините оказва миналата дейност от минно-преработвателната промишленост. Във водосбора на водното тяло попадат и три броя закрити и рекултивирани хвостохранилища, от които не се очаква влошаване на състоянието на водното тяло.

От анализа на резултатите от изпитване на физикохимичните показатели е видно, че се установяват: в началото на периода еднократно превишение на СК за БПК5, а в края на периода за азот нитратен.

- Измерените стойности за ортофосфати и общ фосфор във водите на р. Огоста в пункта, бележат възходяща тенденция в края на периода. Превишенията са отчетени двукратно в едни и същи пробовземания, като най-високото достига до около над два пъти граничната стойност за добро състояние на типа реки. Резултатите от изпитване на останалите елементи за качество не показват отклонения и съответстват на нормите за добро и отлично състояние на водите.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения, както следва:

- за разтворената форма на метала алуминий са отчетени две превишения на МДК-СКОС в началото и през второто тримесечие на 2023 г., като по-високото достига до около 3 пъти над стандарта. Следващите измервания до края на периода са в границите на СКОС. Изчислената средногодишна концентрация за показателя отговаря на добро състояние;

- всички измерени стойности за показателя арсен в оценявания период превишават изискванията на СКОС за добро състояние. В края на 2023 г. се наблюдава възходяща тенденция, като последно измерената концентрация превишава около 10 пъти МДК-СКОС. Изчислената средногодишна стойност превишава СКОС и след прилагане на определените фонови концентрации за арсен за водното тяло.

Не се констатират превишения на СКОС за други специфични замърсители.

Изготвената оценка за водното тяло при актуализацията на ПУРБ – в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е за умерено екологично състояние (с отклонение по показатели: Общ фосфор, БПК5 и As) и добро химично състояние.

р. Дългоделска Огоста, с код на водното тяло BG1OG789R1301

Река Дългоделска Огоста е десен приток на р. Огоста, вливаща се в основното течение, след урбанизацията на с. Гаврил Геново. Водосборната площ на водното тяло е 252,685 км².

В програмата за оперативен мониторинг в периода, състоянието на повърхностното водно тяло е наблюдавано по физикохимични елементи за качество, специфични замърсители и приоритетни вещества посредством пункт с име: р. Дългоделска Огоста, с. Гаврил Геново и код BG1OG02811MS1090.

Според анализа на физикохимичните показатели водното тяло запазва добро състояние. единични превишения през 2023 г. се отчитат по БПК5 в началото и на азот

нитратен в края на годината, но изчислените средногодишни стойности отговарят на нормите за добро състояние за полупланински речен тип води.

От анализа на специфичните замърсители водното тяло се оценява в умерено състояние. Запазва се тенденцията при измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател арсен. Пунктът за мониторинг е разположен н р. Дългоделска Огоста, преди вливането и като ляв приток в основното течение на р. Огоста. От извършваните оценки и в предходни периоди е установено, че основното течение на река Огоста носи фоново арсен във водите, повлияно от минали минни дейности по поречието.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

На база резултатите от измерените в периода концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г., водно тяло е оценено в умерено екологично състояние (с отклонение по показател As) и добро химично състояние.

р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213

Водното тяло се наблюдава в два пункта: *р. Огоста след яз. Огоста* с код BG1OG00733MS150 и *р. Огоста, след гр. Монтана* с код BG1OG00731MS140.

В оценявания период водното тяло е планирано за мониторинг по физикохимични показатели и специфични замърсители в пункт *р. Огоста, след гр. Монтана*.

От извършеният анализ на изследваните физикохимични показатели за периода е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние.

Мониторинговият пункт *р. Огоста, след гр. Монтана* е разположен след урбанизираната територия на гр. Монтана. Наличните резултати от изпитване показват, че изчислените средногодишни концентрации по всички физикохимични елементи за качество са в границите на отлично и добро състояние на водите.

При специфичните замърсители единствено се установяват превишения на СКОС за добро състояние по показател Арсен, като след измерена висока концентрация през четвъртото тримесечие на 2023 г., в края на оценявания период се забелязва низходяща тенденция на измерените концентрации във водите на р. Огоста в пункта. След прилагане на определената актуализирана фонова стойност за химичния елемент арсен за поречието на р. Огоста, изчислената средногодишна концентрация на метала превишава изискванията на СГС-СКОС за добро състояние. Измерени са стойности на разтворената форма на цинк, които след прилагане на МБЛ за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, превишават СКОС. Не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за други показатели.

В програмата за хидробиологичен мониторинг (ХБМ) през 2023 г. е включен само един от двата мониторингови пункта (*р. Огоста, след гр. Монтана, МП с код BG1OG00731MS140*). От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Получените данни отговарят на изискванията за умерено състояние на пункта. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през 2022 г.

През 2023 г. не е извършван мониторинг по приоритетни вещества. Последната изготвена оценка на водите в пункта показва добро химично състояние.

Съгласно актуализираната оценка за състоянието на водните тела в проекта на ПУРБ 2022-2027 г., състоянието на водно тяло BG1OG307R1213 е умерено екологично (с отклонение по показатели: Макрозообентос (МЗБ), Mn, As, Zn) и добро химично състояние. От направеният анализ може да се обобщи, че в периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г., не е настъпила промяна в екологичното и химично състояние на водното тяло.

р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313

Водното тяло географски е разположено по течението на река Огоста, непосредствено след вливане на ляв приток р. Ботуня (водно тяло BG1OG600R1018). Екологичното му състояние се наблюдава в пункт *р. Огоста, при Кобиляк с код BG1OG00051MS080*.

От оценката на обработените данни от изпитване е видно, че водното тяло запазва състоянието си в сравнение с предходни периоди и отговаря на изискванията за добро състояние. При показател азот нитратен при две пробонабирания в оценявания период са измерени концентрации над нормите за добро състояние, като може да се отбележи, че при останалите пробонабирания съдържанието на биогенния елемент във водите на р. Огоста в пункта е със стойности, отговарящи на отлично и добро състояние и изчислената СГС за показателя отговаря на нормата за добро състояние. С изключение на физикохимичните елементи в добро състояние: БПК5, общ азот, азот нитратен и активна реакция рН, по всички останали елементи за качество, водното тяло запазва отлично състояние.

От анализа на специфичните замърсители се установява, че се запазва тенденцията при измерени концентрации над изискванията за добро състояние по показател арсен. Въпреки низходящата тенденция на получените резултати в края на оценявания период, изчислената средногодишна стойност е над СКОС по Наредба № Н-4. В оценявания период са измерени концентрации за разтворената форма на цинк във водите в пункта над СКОС, но след изчисляване на бионаличната концентрация на метала в повърхностните води се установява, че няма отклонения от СКОС бионаличен.

През 2023 г. от БЕК са анализирани макрозообентос и макрофити. Според получените резултати тялото отговаря на изискванията за умерено състояние.

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. оценката за водно тяло BG1OG307R1313 е умерено екологично състояние (с отклонение по показател As) и добро химично състояние. В сравнение с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. за добро екологично и добро химично състояние се отчита влошаване на екологичното състояние на водното тяло: от добро – в умерено. Доброто химично състояние остава непроменено.

р. Огоста от вливане на р. Рибине при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013

Водното тяло се намира в долното течение на р. Огоста. В оценявания период качеството на водата във водното тяло е наблюдавано в пункт с местоположение: *р. Огоста при с. Софрониево и код BG1OG00031MS030*.

Мониторинговите данни в оценявания период показват:

Водното тяло запазва добро състояние по физикохимични показатели, в сравнение с изготвените оценки в предходен период. Водите на р. Огоста в пункта се характеризират с отлично състояние на кислородното съдържание, както и наличието на азот амониев, азот нитритен, общ фосфор и специфична електропроводимост. За останалите елементи за качество са измерени концентрации в границите на добро състояние.

След направения анализ на специфичните замърсители, водното тяло се оценява във умерено състояние. Изчислената средногодишна концентрация по показател арсен превишава стандарта и след прилагане на определената локална фонова концентрация на метала. Може да се отбележи, че основното течение на река Огоста носи фоново арсен във водите, повлияно от минали минни дейности в горното течение на поречието.

Превишения на СКОС се отчитат за разтворената форма на метала цинк. След прилагане на МБЛ, бионалична концентрация на метала и след съобразяване с определената фонова концентрация, превишава СКОС бионаличен за добро състояние на повърхностните води.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг (ХБМ) във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

Оценката за водно тяло BG1OG307R1013 в публикувания проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние (с отклонение по показател As) и добро химично състояние. Спрямо оценката в ПУРБ 2016-2021 г. екологичното състояние водното тяло се е влошило от добро в умерено. При химичното състояние е настъпила промяна, от неизвестно в добро.

р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие-водно тяло BG1OG100R014

Географското разположение на водното тяло е при устието на река Огоста в река Дунав, след вливане на десния приток р. Скът в землището на с. Сараево. Качеството на водата в СМВТ в оценявания период е наблюдавано по физикохимични показатели и специфични замърсители в пункт *р. Огоста, устие преди р. Дунав, гр. Оряхово с код BG1OG00001MS010*.

Мониторинговите данни показват, че водното тяло запазва доброто състояние по физикохимични елементи за качество, в сравнение с оценката в предходен период. Водите на р. Огоста при устие се характеризират с отлични стойности на кислородния баланс и електропроводимостта на водата в пункта. По останалите елементи за качество измерените концентрации отговарят на отлично и добро състояние.

Получените резултати от изпитаните специфични замърсители показват:

- Превишение на нормите за добро състояние по показател арсен. След прилагане на определената актуализирана фонова стойност за химичния елемент за поречието на р. Огоста, изчислената средногодишна концентрация на метала превишава изискванията на СГС-СКОС. Измерени са стойности на разтворената форма на цинк, които след прилагане на Метода на биотичните лиганди (МБЛ) за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, превишават СКОС. Не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за други показатели.

През 2023 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализирания данни пунктът попада в категорията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

Изготвената оценка за водно тяло BG1OG307R1013 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние/потенциал (с отклонение по показател ФБ и риби) и непостигащо добро химично състояние (с превишение на СКОС по Бромирани дифенилетири и Живак в биота). Спрямо оценката в ПУРБ 2016-2021 г. се запазва екологичното състояние/потенциал на водното тяло. При химичното състояние е настъпило влошаване, от добро в непостигащо добро.

р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене, водно тяло BG1OG789R1001

Повърхностното водно тяло географски е разположено в долното течение на река Огоста, след събиране на водите от всички притоци на реката, преди вливане в яз. Огоста.

Водното тяло е планирано за анализ през периода в пункт с име *р. Огоста преди яз. "Огоста", мост с. Г. Церовене и код BG1OG00795MS160.*

Според оценката на физикохимичните показатели състоянието се оценява като добро. При направения анализ на получените резултати от изпитваните физикохимични показатели е видно, че в едно от пробонабиранията през летните месеци на 2023 г. са измерени високи стойности за общ фосфор и ортофосфати във водите на реката, като в оценявания период се отчитат и други превишения на общия фосфор във водите в пункта. В разпространението на водното тяло попадат три населени места, без изградена канализационна система. Липсват промишлени зауствания. Може да се предположи, че вероятните причини за измерените високи концентрации в реката са по-скоро инфилтрация от обработваемите земеделски площи, от наторяване в района на водосбора, включително зауствания от населените места, без изградена канализационна система, при евентуален период на маловодие. Въпреки това, изчислените средногодишни концентрации за общ фосфор и ортофосфати в оценявания период показват добро състояние. В добро състояние е и кислородния баланс в реката, както БПК5 и азот нитритен. Останалите измерени азотни елементи за качество показват отлично състояние, спрямо нормите в Наредба № Н-4.

От направеният анализ на специфични замърсители в оценявания период се наблюдава:

- превишение на СКОС за добро състояние по показател арсен. Най-високата отчетена концентрация е през летните месеци на 2023 г., когато еднократно измерване достига до над два пъти МДК-СКОС. Въпреки измерените по-ниски стойности в началото и низходящата тенденция в края на периода, изчислената средногодишна стойност за периода и след прилагане на фонова концентрация за водосбора превишава изискванията на СКОС за добро състояние;

- превишения на СКОС за специфичния замърсител цинк, като най-висока концентрация е измерена в края на 2023 г. и превишава до около 5 пъти СКОС. След прилагане на МБЛ, локалната бионалична концентрация на метала превишава СКОС бионаличен за добро състояние на повърхностните води;

- през второто тримесечие на 2023 г. еднократно е измерена стойност за разтворен алуминий над СКОС, но изчислената средногодишна концентрация не превишава нормата за добро състояние.

Общата оценка по физико-химични показатели и специфични замърсители показва умерено състояние.

Пункта в това водно тяло не е бил планиран за ХБМ през 2023 г. Оценката на БЕК от предходни години отговаря на добро състояние. През 2023 г. в пункта не са залагани за изпитване приоритетни вещества. Последно изготвената оценка показва добро химично състояние на водното тяло.

Оценката за водно тяло BG1OG789R1001 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние (с отклонение по показатели: Al и As) и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г. не е настъпила промяна с състоянието на водното тяло, запазва се умереното екологично и добро химично състояние.

Язовири

Язовир Огоста, водно тяло BG1OG700L1004

В Националната програма за оперативен мониторинг през, водите на яз. Огоста се наблюдават в пункт с код BG1OG00739MS031. В оценявания период са изпитвани физикохимични показатели и специфични замърсители и елементи. От анализа на наличната редица от данни се установява:

По физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние. Еднократно са измерени превишаващи нормите стойности за съдържание на ортофосфати в началото на 2023 г. Превишения се констатира и през второто тримесечие за общ азот и на общия фосфор в средата на 2023 г. В края на периода се отчита трайно низходяща тенденция на получените резултати за съдържанието на биогените – общ азот и общ фосфор. Изчислените средногодишни стойности по показателите не превишават СК за съответния езерен тип. Останалите физикохимични елементи. Изчислените средногодишни стойности по останалите показатели съответстват на добро и отлично състояние.

От направеният анализ на специфични замърсители се установява, че за разтворената форма на желязо във водите, еднократно в средата на 2023 г. са измерени концентрации, минимално превишаващи СГС-СКОС за добро състояние. Отклонението е в границите на неопределеността на метода за анализ на показателя. Изчислената средногодишна концентрация за метала не превишава СГС-СКОС и отговаря на нормите за добро състояние.

Измерените концентрации за специфичния замърсител арсен в отделните изпитвани проби вода от яз. Огоста показват превишение на МДК-СКОС за елемента, въпреки низходящата тенденция на измерените стойности в края на периода. Изчислената средногодишна стойност за разтворената форма на метала е над СГС-СКОС за добро състояние на водите. За водното тяло, като част от поречието Огоста е определена фонова концентрация за арсен, но и след прилагането и изчислената СГС превишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Не се констатира превишения на СКОС за други специфични замърсители във езерния тип водно тяло.

Яз. Огоста не е бил планиран за ХБМ през анализирания период. Последно направената оценка на язовира показва добър екологичен потенциал.

Изготвената оценка за силномодифицираното водно тяло при актуализацията на ПУРБ, отразена в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е за умерен екологичен потенциал (с отклонение по показатели: МФ, Общ фосфор и As) и непостигащо добро химично състояние (с превишение на СКОС по Бромирани дифенилетири и Живак в биота). От направеният анализ може да се обобщи, че в периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г., ВТ - BG1OG307R1213 запазва умерения екологичен потенциал и влошава химичното си състояние – от неизвестно в непостигащо добро.

язовир Среchenска бара, водно тяло BG1OG700L1016

Водното тяло язовир Среchenска бара е разположено в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване. През 2023 година водите в язовира са мониторирани във връзка с изпълнение изискванията на Наредба № 12 и е включен в Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води

предназначени за питейно-битово водоснабдяване. В оценявания период язовира е категоризиран с категория А2 с отклонения от нормите по микробиологични показатели.

Язовир Среченска бара е планиран за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

Реки попадащи към водосбора на десни притоци на р. Огоста

Водосбор на река Ботуня

В националната мониторингова програма през 2023 г. от поречието на р. Ботуня са наблюдавани водни тела:

р. Ботуня над гр. Вършец (кв. Заножене), водно тяло с код BG1OG600R1106

Водното тяло е планирано за анализ в мониторингов пункт *р. Ботуня, над гр. Вършец*, с код *BG1OG00699MS120*.

От анализа на резултатите от изпитване по физикохимични показатели в разглеждания период се установява:

- отчита се еднократно превишение по показател БПК5 в началото на 2023 г. и последваща низходяща тенденция на измерените стойности, отговарящи на нормите за добро състояние. Изчислената средногодишна концентрация превишава СК и съответства на умерено състояние;

- в две от планираните четири пробовземания са отчетени концентрации за наличието на общ фосфор във водите в пункта, над СК за добро състояние. Въпреки низходящата тенденция на получените данни в края на периода, изчислената средногодишна стойност превишава СК за добро състояние на съответния планински речен тип.

Измерените стойности за останалите физикохимични показатели са в нормите за отлично състояние и добро състояние.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдава еднократно през второто тримесечие на 2023 г. измерена стойност над МДК-СКОС за разтворената форма на химичния елемент алуминий. Изчислената средногодишна концентрация за метала отговаря на изискванията на СКОС за добро състояние. В средата на 2023 г. еднократно е измерена висока концентрация за съдържание на разтвореният елемент цинк, превишаваща до около 8 пъти СКОС. Въпреки, че всички останали измервания в периода са под СГС-СКОС, изчислената бионалична концентрация на метала, съгласно МБЛ и след прилагане на фоновата концентрация за поречието, показва превишение на регламентираната СГС-СКОС за добро състояние на водите.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

Анализът на данните от изпитване на приоритетни вещества в представителния пункт за водното тяло не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Актуализираната оценка в Проект на ПУРБ 2022-2027 г. за повърхностно водно тяло BG1OG600R1106 е добро екологично и добро химично състояние, която показва запазване на доброто екологично и химично състояние на водното тяло, в сравнение с ПУРБ 2016-2021 г.

р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане на р. Въртешица при Криводол с код на водното тяло BG1OG600R1118

За наблюдение на водното тяло в програмата за 2023 г. е пробонабирана повърхностна вода от пункт с географско описание: *р. Ботуня, преди вливане на р. Въртешница при с. Голямо Бабино* и код BG1OG00631MS110.

При анализа на получените резултати от изпитване на физикохимичните елементи за качество в пункта се установяват еднократни превишения на СКОС по показатели ортофосфати (в началото на 2023 г.) и азот нитратен (в средата на 2023), но изчислените средногодишни концентрации не превишават СК за добро състояние. Измерените концентрации за останалите елементи за качество показват добро и отлично състояние, съгласно нормите за съответния речен тип.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации за разтворената форма на метала цинк, над изискванията на СКОС за добро състояние. След прилагане на МБЛ за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, изчислената бионалична концентрация превишава СКОС. Не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по останалите изпитани специфични замърсители и вещества.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като отлично.

На база резултатите от измерените концентрации на заложените за изпитване приоритетни вещества, към 2023 г. водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката за водно тяло BG1OG600R1118 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично и добро химично състояние. При сравнение с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. се вижда, че водното тяло запазва доброто екологично състояние. При химичното състояние настъпва промяна – от неизвестно в добро.

р. Ботуня от вливане на р. Въртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018.

Водното тяло е разположено в долното течение на р. Ботуня, преди вливането и в р. Огоста и обхваща водосборна площ от 113,989 км².

Водното тяло е планирано за мониторинг през периода в пункт *р. Ботуня при с. Охрид преди вливане в р. Огоста* с код BG1OG00611MS090.

От анализа на физикохимичните елементи за качество в пункта не се установяват превишения на СКОС за добро състояние. Въпреки измерената еднократно стойност при пробонабиране в средата на 2023 г. по показател БПК₅, превишаваща нормите за добро състояние, изчислената средногодишна концентрация в оценявания период отговаря на добро състояние на повърхностните води.

Може да се отбележи, че измерените стойности на отделните показатели на биогенните елементи азот и фосфор се движат в нормите на СК за добро и отлично състояние. Електропроводимостта и разтворения кислород в пункта показват отлично състояние на повърхностните води на р. Ботуня.

При оценка на получените резултати по анализирания специфични замърсители се наблюдава:

- получените концентрации за съдържание на елемента мед-разтворен във водите на р. Ботуня превишават СКОС, но след прилагане на МБЛ, изчислената локална бионалична фракция за метала отговаря на добро състояние;

- изчислената средногодишна стойност за съдържание на разтворената форма на метала цинк във водите в пункта превишава СКОС за елемента. След прилагане на модела МБЛ, изчислената бионалична концентрация на метала и след съобразяване с фоновата концентрация на цинк за поречието, превишава СКОС бионаличен за специфичния замърсител.

През 2023 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Според анализирания данни пунктът попада в категорията за умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

Цялостната оценка за водно тяло BG1OG600R1018 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е за добро екологично състояние и непостигащо добро химично състояние (с превишение на СКОС в биота по Бромирани дифенилетири и Живак). В сравнение с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. за умерено екологично и добро химично състояние се отчита подобрение на екологичното състояние. Понижаването на оценката на химичното състояние не следва да се разглежда като влошаване предвид, че веществата причина за това състояние се анализират за първи път

р. Бързия и р. Златица

Общото между записаните по-горе реки/водни тела е, че всяка река от извор до вливането и в яз. Огоста е обособена като самостоятелно водно тяло. Оценката по водни тела/реки е следната:

р. Бързия от Бързия до яз. Огоста, вкл. притоците – р. Врецица и р. Берковска от РВ при Берковица, с код на водното тяло BG1OG700R1003

Водното тяло е включено в програма за оперативен мониторинг през 2023 г. в пункт с име *р. Бързия след с. Боровци* и код BG1OG07419MS180.

При анализ на данните от изпитване на физикохимичните елементи за качество в разглеждания период е видно, че еднократно превишение на нормите за добро състояние по показател БПК5 и общ азот се наблюдава при едно пробонабиране в началото на 2023 г., но всички останали измерени стойности, както и средногодишната са под СК за добро състояние, речния тип. При анализ на получените резултати за биогенните показатели общ фосфор и ортофосфати може да се отбележи, че в края на оценявания период се наблюдава възходяща тенденция на съдържанието на измерените концентрации във водите в пункта на р. Бързия. Изчислените средногодишни стойности по показателите се движат около нормите за добро състояние.

По всички останали физикохимични елементи за качество, водното тяло запазва отлично и добро състояние на измерените концентрации, в сравнение с предходен оценяван период.

При обработка на получените резултати от анализирания специфични замърсители се наблюдават двукратно измерени през I и II тримесечие на 2023 г. високи концентрации, над изискванията на СКОС за добро състояние за разтворената форма на елемента алуминий, като най-високата достига до два пъти МДК-СКОС. Впоследствие към края на оценявания период тенденцията е за трайно понижение в съдържанието на специфичния замърсител във водите в пункта. Изчислената средногодишна стойност за алуминий в периода, превишава СКОС за добро състояние.

Стойности за съдържание на разтворените метали мед и цинк над СГС-СКОС са измерени в оценявания период, но след прилагане на МБЛ, изчислената локална бионалична фракция на металите не превишава СКОС бионаличен за елементите.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

През 2023 г. в пункта не са залагани за изпитване приоритетни вещества. Последно изготвената оценка показва добро химично състояние на водното тяло.

Изготвената оценка за Проект на ПУРБ 2022-2027 г., повърхностно водно тяло BG1OG700R1003 е в добро екологично и добро химично състояние, която показва запазване на доброто екологично и химично състояние на водното тяло, в сравнение с ПУРБ 2016-2021 г.

Река Златица от извор до язовир Огоста, с код на водното тяло BG1OG700R1002

В националната мониторингова програма водното тяло е наблюдавано в пункт с код BG1OG02765MS055 и име р. Златица при с. Гаганица.

В оценявания период се констатираат еднократни превишения на СК за добро състояние по показатели: БПК5 през първото тримесечие и по показател ортофосфати – през второто тримесечие на 2023 г. Изчислените средногодишни концентрации за елементите не показват отклонения от СКОС. Във връзка с установените превишения по показател общ фосфор в предходни периоди в пункта може да се отбележи, че се забелязва трайно понижение на измерените концентрации, като всички са в границите на добро състояние за полупланински типове реки. Изчислените СГС на концентрациите по показателите разтворен кислород и електропроводимост отговарят на нормите за отлично състояние на водите. По останалите физикохимични елементи за качество водното тяло показва добро състояние.

Оценката по специфични замърсители показва добро състояние на водното тяло, съгласно изискванията.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества в оценявания период, водното тяло е в добро химично състояние.

Съгласно актуализираната оценка на водните тела в проекта на ПУРБ 2022-2027 г., водно тяло BG1OG700R1002 е в умерено екологично състояние (с отклонение по показател общ фосфор) и добро химично състояние. В периода на действие на ПУРБ 2016-2021 г., водното тяло е влошило екологичното си състояние – от добро в умерено, но е настъпила промяна към подобряване на химичното състояние – от неизвестно в добро.

Речни водохващания /РВ/, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/

- ✓ РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец, с код на водното тяло BG1OG600R1106.
- ✓ РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово, с код на водното тяло BG1OG600R1206.
- ✓ РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара, с код на водното тяло BG1OG700R1103.

- ✓ РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река", с код на водното тяло BG1OG700R1203.
- ✓ РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел, с код на водното тяло BG1OG789R1101.
- ✓ РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци, с код на водното тяло BG1OG789R1201.

Речните водохващания се оценяват като се използва метода на групирането, както при ПУРБ 2016-2021 г., така и за периода 2023 година. Посочените речни водохващания са предназначени за ПБВ. В последно изготвената категоризация към 2023 г., водните тела са категоризирани с категория А2 съгласно Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, с изключение на РВ "Крушечка бара", водите в което са категоризирани с категория А1.

Река Рибене

р. Рибене от извор до вливане на приток при Лесура, вкл. язовир Трикладенци, водно тяло BG1OG400R1219

През оценявания период, състоянието на водното тяло е наблюдавано в пункт р. Рибене след с. Лесура с код BG1OG02431MS023.

Оценката на получените мониторингови резултати показва:

- По ФХП водното тяло запазва умерено състояние, в сравнение с предходен оценяван период. Отклонение от СКОС за добро състояние за съответния речен тип се отчита за електропроводимост и азотсъдържащите показатели: Азот-нитратен и общ азот. Средногодишните стойности по останалите елементи за качество отговарят на добро и отлично състояние;

- При специфичните вещества и замърсители се отчита еднократно измерена стойност над СКОС за добро състояние по показател желязо в средата на 2023 г., но изчислената средногодишна стойност не превишава СКОС. Оценката не показва превишения на СКОС за други специфични замърсители във водното тяло.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Последно направената оценка показва добро състояние.

Актуализираната оценка в проект на ПУРБ 2022-2027 г. за повърхностно водно тяло BG1OG400R1219 е умерено екологично и добро химично състояние, която показва подобряване на екологичното и химично състояние, от много лошо в умерено екологично и от неизвестно в добро химично състояние, в сравнение с ПУРБ 2016-2021 г.

Водосбор на река Скът

Река Скът извира от местността Речка, северно от Маняшки връх - най-високата точка на планинския рид Веслец, като във водосбора си събира води от предпланинските възвишения в района на селата Горно Пещене, Тишевица, Цаконица и др. Характерното за тях е, че северните им склонове са незалесени и спускащите се надолу малки рекички имат пороен характер. Всички тези рекички се събират под общото име р. Скът.

В поречие то на река Скът са разположени следните водни тела:

- р. Скът от извор до Бъркачево, водно тяло BG1OG200R008;
- р. Бързина от извор до вливане в р. Скът при Липница, водно тяло BG1OG200R1011;

р. Скът от Бъркачево до вливане на р. Бързина, водно тяло BG1OG200R1413;
р. Скът от вливане на р. Бързина до вливане в р. Огоста при Сараево, водно тяло BG1OG200R1113.

През 2023 г. в националната мониторингова програма са изпитвани повърхностните води, в следните водни тела:

р. Скът от извор до Бъркачево, водно тяло с код BG1OG200R008

През 2023 г. водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт *р. Скът при с. Голямо Пещене* с код BG1OG00237MS060.

Оценката на мониторинговите данни показва:

- В оценявания период не се установява натоварване на водите на р. Скът в пункта по фосфорсъдържащите физикохимични елементи-ортофосфати и общ фосфор, както и азот амониеви йони. Изчислените средногодишни концентрации показват стойности, отговарящи на нормите на отлично състояние.

По останалите елементи за качество средногодишните стойности показват добро състояние на водите

- Измерени са стойности за разтворената форма на разтворената форма на метала цинк във водите на р. Скът в пункта. След прилагане на МБЛ за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, изчислената бионалична концентрация превишава СКОС. Не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за други показатели.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като добро.

Актуализираната оценка за водно тяло BG1OG200R008 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е за умерено екологично състояние (с отклонение по показател общ азот) и добро химично състояние. Съпоставено с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. за добро екологично и добро химично състояние се отчита влошаване на екологичното състояние на водното тяло: от добро – в умерено. Запазва се доброто химично състояние на повърхностното водно тяло.

р. Скът от Бъркачево до вливане на р. Бързина, водно тяло OG1OG200R1413

В оценявания период повърхностното водно тяло е планирано за мониторинг в пункт с име *р. Скът след гр. Бяла Слатина* и код BG1OG00233MS050.

Анализът на резултатите от изпитване по физикохимичните елементи за качество носят информация, че водното тяло запазва умерено състояние, в сравнение с изготвената ежегодна оценка в предходен период. Изчислените средногодишни стойности за съдържание на азот- и фосфор-съдържащите елементи: ортофосфати, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, както и електропроводимостта на водите на р. Скът в пункта, превишават СКОС – максимум за добро състояние. Средногодишните стойности на останалите физикохимични показатели са в границите на добро състояние на повърхностните води.

- Оценката на резултатите за наличие на специфичните замърсители във водите показва:

Измерени са стойности за разтворената форма на разтворената форма на метала цинк във водите на р. Скът в пункта. След прилагане на МБЛ за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, изчислената бионалична концентрация превишава СКОС. Не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за други показатели.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и макрофити. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като добро.

Актуализираната оценка за водно тяло OG1OG200R1413 в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е за умерено екологично състояние (с отклонение по показател общ азот) и неизвестно химично състояние. При съпоставяне с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. е видно, че се запазва умереното екологично състояние на водното тяло а химичното състояние преминава от добро в неизвестно.

р. Скът от вливане на р. Бързина до вливане в р. Огоста при Сараево, водно тяло BG1OG200R1113

В съответствие с географското местоположение на водното тяло, пункта е разположен в долното течение, преди вливането на р. Скът в р. Огоста.

Водното тяло е планирано за мониторинг в оценявания период в пункт с код BG1OG00211MS020 и име *р. Скът след гр. Мизия*, разположен след урбанизираната територия на населеното място.

Мониторинговите данни в оценявания период показват, че водното тяло запазва умерено състояние по физикохимични показатели, в сравнение с оценката от предходен период. Превишения на нормите за добро състояние се отчита при елементите: електропроводимост, азот нитратен и общ азот, като в края на оценявания период измерените им концентрации остават над СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойности за останалите физикохимични елементи за качество отговарят на отлично и добро състояние.

Може да се отбележи, че разтворения кислород в пункта на р. Скът, запазва отличното състояние на водите. Измерените концентрации на азот амониев също показват добро състояние.

В оценявания период са отчетени стойности за разтворената форма на метала цинк над СКОС за добро състояние. След прилагане на Метода на МБЛ за изчисляване на бионаличната концентрация на метала, съобразено с фоновата стойност за поречието, изчислената бионалична концентрация превишава СКОС. Не се установяват отклонения от СКОС за добро състояние на водите по останалите изпитани специфични замърсители и вещества.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като добро.

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. оценката за водно тяло BG1OG200R1113 е умерено екологично състояние (с отклонение по показател общ азот) и недостигащо добро химично състояние (превишения на СКОС по Бромирани дифенилетири и Живак в биота). При съпоставяне с оценката в ПУРБ 2016-2021 г. се вижда, че водното тяло запазва умерено екологично състояние. Установява се влошаване на химичното състояние на повърхностното водно тяло – от добро в недостигащо добро.

ПОРЕЧИЕ ИСКЪР

Река Искър която извира от Рила планина и минава през областите Софийска, София-град, Враца, Ловеч и Плевен. Тя е десен приток на река Дунав. Дължината и е 368 км, ако за нейно начало се счита река Бели Искър. Искър е най-дългата изцяло българска река. Дължината на река Искър след сливането на двата основни притока е 340 км. Площта на водосборния басейн на Искър е 8646 км²

Водните тела разположени по основното течение на реката са:

- ✓ *р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие, водно тяло с код BG1IS100R1027.*
- ✓ *р. Искър от вливане на р. Златна Панега при Червен бряг до вливане на р. Гостиля при Ставерци, водно тяло BG1IS135R1026*
- ✓ *р. Искър от вливане на р. Малък Искър при Роман до вливане на р. Златна Панега при Червен бряг, водно тяло BG1IS135R1126*
- ✓ *р. Искър от вливане на р. Габровница при Елисейна до вливане на р. Малък Искър при Роман, водно тяло BG1IS135R1226*
- ✓ *р. Искър от вливане на р. Батулийска при Реброво до вливане на р. Габровница при Елисейна, вкл. притока р. Трескавец, водно тяло BG1IS135R1326*
- ✓ *р. Искър от вливане на р. Владайска до вливане на р. Батулийска при Реброво, водно тяло BG1IS135R1426*
- ✓ *р. Искър след язовир Панчарево, до вливане на р. Владайска, водно тяло BG1IS135R1726*

За определяне на екологичното и химично състояние, елементите за качество се наблюдават в един или повече мониторингови пункта в гореизброените водни тела.

Водно тяло р. Искър от вливане на р. Владайска до вливане на р. Батулийска при Реброво, водно тяло с код BG1IS135R1426, което се наблюдава с:

- *р. Искър при гр. Нови Искър с код BG1IS00039MS120;*
- *р. Искър след ПСОВ Кубратово с код BG1IS00453MS153.*

През 2023 г. са извършени изпитвания и в двата пункта за мониторинг. Анализът на резултатите от изпитване по физикохимичните показатели показва, че водното тяло запазва умерено състояние, сравнено с предходна година. Отклонения от SKOC за добро състояние са установени за показатели БПК5, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Възможни източници на азотни и фосфорни съединения са земеделски земи – използваните азотни и фосфорни торове, канализационни системи и/или ПСОВ.

От анализа на специфичните замърсители не са констатирани отклонения от нормите за добро състояние.

През 2023 г. ХБМ е извършен в пункт *р. Искър при гр. Нови Искър*. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Според анализираните данни, пунктът е оценен в много лошо състояние.

При анализа на приоритетни вещества, изпитани през отчетния период, не са констатирани концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на тялото е оценено като добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние и непостигащо добро химично състояние. Отчита се леко подобрение на екологичното състояние от много лошо на лошо и запазване на химичното състояние спрямо на ПУРБ 2016-2021г. Лошото екологично състояние се дължи на превишени концентрации на биологичните елементи за качество макрофити и фитобентос.

Недостигането на добро химично състояние се дължи на констатирани отклонения от SKOC на бромирани дифенил етери и живак, които са установени в матрица биота, както и

превишени концентрации на трибутилкалаени съединения в матрица вода. Важно е да се отбележи, че анализ на приоритетни вещества в биота е извършен за първи път в периода на изпълнение на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието. Трите вещества са от групата на токсични, устойчиви и биоаккумулятивни вещества, така наречените повсеместно разпространени замърсители, Трибутилкалаените съединения са едни от най-често срещаните замърсители във водите. Потенциални източници на замърсяване с трибутилкалаи са пречиствателни станции за отпадъчни води, канализации и сметища.

Притоци на р. Искър

Река Малки Искър е най-големият приток на Искър. Дължината ѝ е 85,5 km.

Реката извира на 300 m. северозападно от връх Мургана в Етрополска планина на Стара планина, на 1573 m. н.в. под името Равна река. До град Етрополе тече в северозападна посока в дълбока залесена долина. В южната част на града завива на североизток, преминава през Етрополската котловина и след село Лъга образува пролом. При село Малки Искър завива на северозапад, пресича Джурковската котловина след село Видраре завива на запад и отново образува живописен пролом. При село Калугерово Малки Искър отново сменя посоката си, този път на север, долината на реката се разширява и при град Роман, на 146 m н.в. се влива отдясно в река Искър.

Водно тяло р. Малък Искър от вливане на р. Бебреш при Своде до устие при Роман, вкл. притока р. Батулска, без зона питейни РВ "Говежди дол", Своде с код BG1IS200R1023

Водното тяло попада в териториите на две области - София и Враца и се наблюдава с мониторингов пункт *р. Малък Искър при гр. Роман с код BG1IS00021MS050*.

От анализа на резултатите от изпитване на водите на реката по физикохимичните показатели следва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Концентрации над СКОС за добро състояние са установени при показатели общ азот, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати и общ фосфор. Наднормените стойности на дадените показатели са характерни за водата от пункта.

При анализа на специфичните замърсители са измерени концентрации над изискванията за добро състояние по показател цинк. Дори и след прилагане на МБЛ преизчислените концентрации на метала остават над СКОС.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. От БЕК са анализирани макрозообентос и фитобентос, като състоянието на пункта, на база тези резултати, е било оценено като умерено.

В резултатите от изпитаните приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е оценено като постигащо добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетери в матрица биота и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Водно тяло р. Малък Искър от вливане на приток при Калугерово до вливане на р. Бебреш при Своде, водно тяло с код BG1IS200R1033, наблюдавано с пункт: - р. Малък Искър при с. Своде, след вливане на р. Бебреш с код BG1IS00021MS060

През 2023 г. в пункта е извършен само хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като умерено.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

Водно тяло р. Малък Искър от вливане на приток при с. Малък Искър до вливане на приток при Калугерово, водно тяло с код BG1IS200R1043, наблюдавано с пункт:

- р. Малък Искър при с. Калугерово с код BG1IS00425MS1140

През 2023 г. в пункта е извършен единствено хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според получените резултати пункта отговаря на изискванията за умерено състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

Водно тяло р. Малък Искър от вливане на р. Суха при Етрополе до вливане на приток при с. Малък Искър, водно тяло с код BG1IS200R1243, наблюдавано с пункт:

- р. Малък Искър при с. Лъга с код BG1IS00025MS070

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимични показатели следва, че водното тяло запазва умерено състояние от предходната година. Концентрации над изискванията за добро състояние се наблюдават при показатели БПК₅, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

За водното тяло е характерно превишение по дадените показатели. Взимайки предвид, че пункта за мониторинг се намира в район с малки населени места без изградена канализационна система, може да се каже, че превишенията на биогенните елементи са от отпадъчни води от битов характер.

От групата на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показатели мед и алуминий. Измерените концентрации за мед са преизчислени с МБЛ за установяване на бионаличните концентрации на мед, но и след това показват отклонение от СКОС за добро състояние.

Имайки предвид рудодобивните дейност в района и богатите на метални руди скали, може да се каже, че превишените концентрации на мед и алуминий са характерни за района.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Оценката на получените резултати показват лошо екологично състояние на водното тяло.

В данните от мониторинг на приоритетните вещества в периода не са констатирани концентрации над СКОС. Химичното състояние на водно тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Отчита се подобрение на екологичното и запазване на химичното състояние спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

Водно тяло р. Малък Искър до вливане на р. Суха при Етрополе без 6 бр зони питейни обхващащи речни водохващания: Кози дол; Кози дол 1 и 2; Влайковица;

Стайков дол; Данчов дол; Черешовица; Драгостин, водно тяло с код BG1IS200R1443, наблюдавано с пункт:

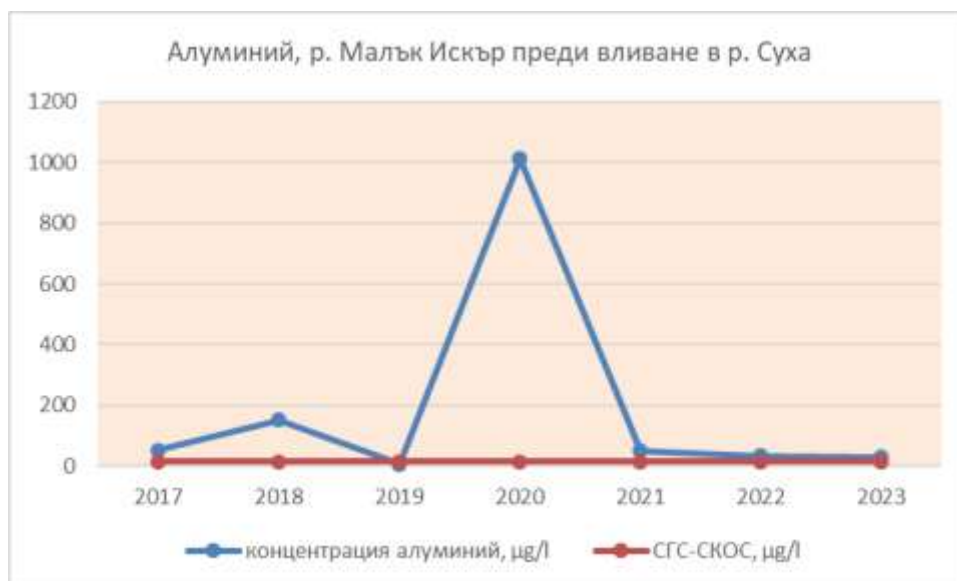
- Мониторингов пункт р. Малък Искър, преди вливане на р. Суха с код BG1IS00429MS1190

От резултатите на физикохимичните елементи за качество от преведеният мониторинг се вижда, че водното тяло запазва оценката си от умерено състояние. Оценката от умерено състояние се дължи на измерените стойности на показатели: електропроводимост, азот нитратен и общ азот. За водите на водното тяло е характерно отклонение от СК по гореканазаните показатели.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показатели мед, манган и алуминий. Концентрациите на мед и манган не отговарят на изискванията за добро състояние, дори и след прилагане на МБЛ и М-БАТ.

На диаграмите по-долу са показани трайно намаляващите тенденции на трите показателя.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани превишения на концентрацията за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Отчита се подобрение на екологичното от много лошо до умерено и запазване на химичното състояние спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

Водно тяло р. Бебреш от вливане на приток при Новачене, до вливане в р. Малък Искър при Своге, водно тяло с код BG1IS200R1022, наблюдавано с пункт:

- Мониторингов пункт р.Бебреш, след с. Боженица с код BG1IS04221MS1090

През 2023 г. е извършван единствено хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. От биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за добро.

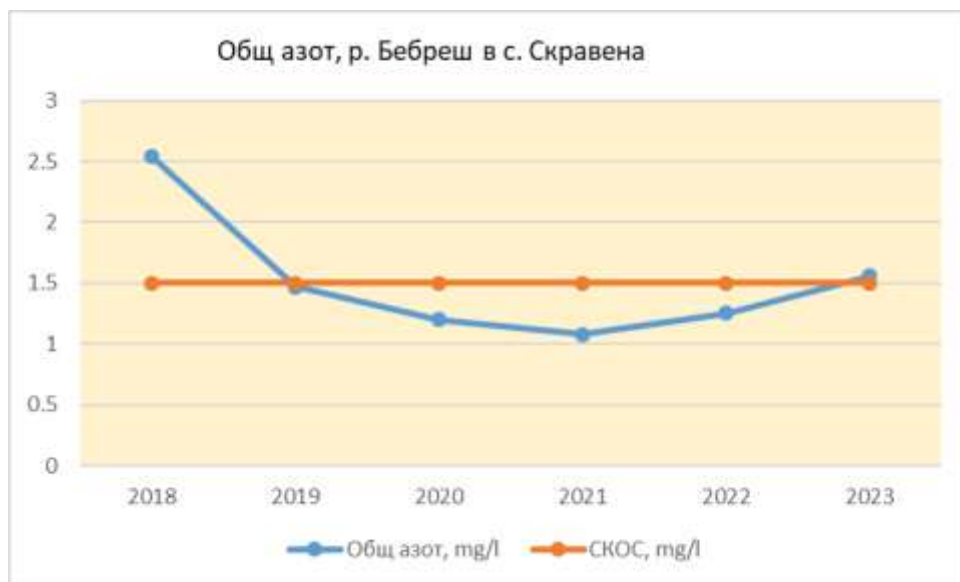
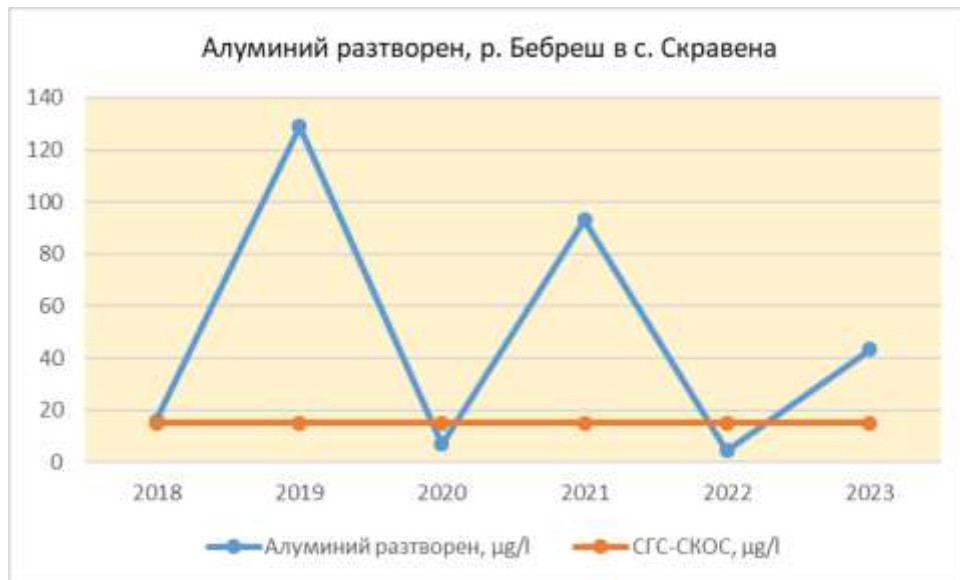
Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

Водно тяло р. Бебреш от вливане на приток при Врачеш до вливане на приток при Новачене, водно тяло с код BG1IS200R1342, наблюдавано с пункт:

- Мониторингов пункт р. Бебреш в с. Скравена (след ниския мост)
с код BG1IS04229MS1290

Анализът на резултатите от проведения мониторинг през 2023 г. на физикохимичните елементи за качество и специфичните замърсители показва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Измерени концентрации над СК за добро състояние на показатели общ азот и алуминий.

На диаграмите по-долу са показани тенденциите на концентрацията на алуминий разтворен и общ азот.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани превишени концентрации за добро състояние. Видното тяло е в добро химично състояние.

При направено сравнение с предходен период, макар умереното състояние да се запазва, се отчита леко подобрение по отношение на общ фосфор, ортофосфати и манган.

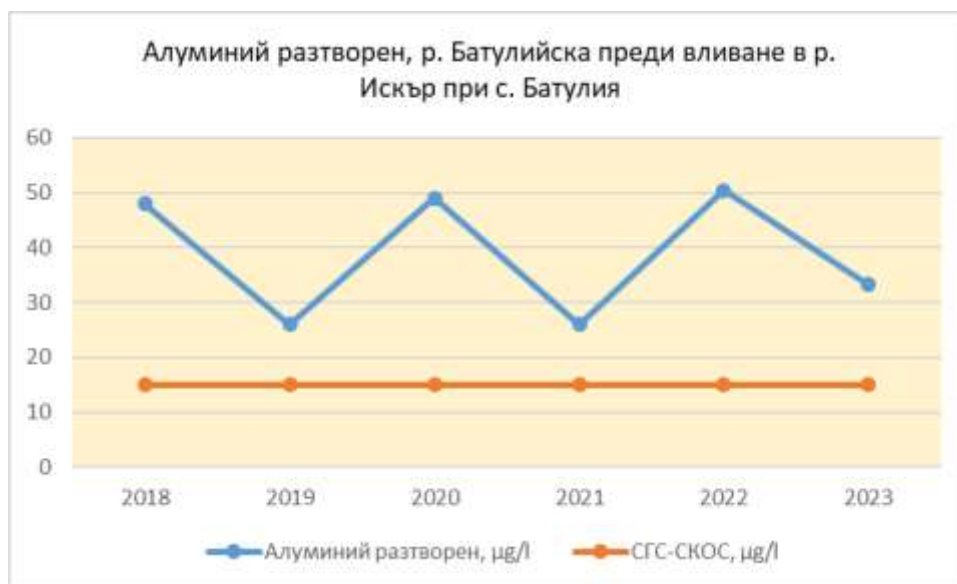
Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

Водно тяло р. Батулийска от извор до вливане в р. Искър при Реброво., вкл. притоците - Огойска и Елешница, с код BG1IS300R1017.

През 2023 г водното тяло е наблюдавано с мониторингов пункт *р. Батулийска преди вливане в Искър при с. Батулия с код BG1IS00381MS110.*

Еднократно установено през 2023 г. отклонение от СК по показател общ фосфор, води до умерено състояние. За сравнение: за периода от 2020 до 2023 г. средно годишната концентрация на показателя надвишава СК.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показател алуминий. На диаграмата е показана низходяща тенденция, но все още е над СКОС за добро състояние, на показател алуминий.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг в пункта *р. Батулийска преди с. Ябланица*, с код BG1IS04389MS119. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за добро.

При анализа на приоритетни вещества не е констатирано превишение на концентрацията на показатели за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота и превишени концентрации на трибутилкалаени съединения в матрица вода. Веществата са анализирани за първи път във втори цикъл на изпълнение на ПУРБ и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Водно тяло р. Блато от извор до вливане в р. Искър при Нови Искър, вкл. притоците - Сливнишка и Костинбродска с код BG1IS400R012, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р. Блато преди вливане в Искър с код BG1IS00041MS130*

Пунктът се наблюдава и по Нитратна директива.

От анализа на данните от мониторинг на физикохимичните показатели следва, че водното тяло запазва умерения потенциал от 2022 г. Отклонение от СК за добро състояние се констатира в измерените резултати за показатели: БПК5, азот амониев, азот нитритен, азот нитратен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор, които се оценяват в умерено състояние.

Вероятна причина за превишените концентрации са отпадъчни води от канализационната мрежа на населените места с битов характер, както и непречистени отпадъчни води с промишлен характер.

При анализа на специфичните замърсители е констатирано едно превишение (през месец януари) на концентрацията на показател алуминий над изискванията на СКОС за добро състояние. На диаграмата по-долу е визуализирана намаляващата тенденция на концентрацията на алуминий след 2022 г.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Според получените резултати пунктът отговаря на изискванията за лош потенциал.

При анализа на приоритетни вещества не е констатирано превишение на концентрацията на показатели над изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лош екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние. Лошият екологичен потенциал се дължи на отклонения от СК на БЕК макрофити и макрозообентос. Недостигането на добро химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на флуорантен в матрица вода. Потенциални източници на замърсяване с флуорантен са горивни инсталации в които се извършва непълно изгаряне. Следи от флуорантен се откриват в много продукти от горенето, заедно с други полиароматни въглеводороди (ПАВ). Флуорантен първоначално е изолиран от каменовъглен катран.

Водно тяло р. Банкенска от извор до вливане в р. Искър при Нови Искър с код BG1IS500R011, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р.Какач /Банкенска/ на устие, преди вливане в р. Искър с код BG1IS00052MS140*

Пунктът се наблюдава и по Нитратна директива.

По физикохимични елементи за качество водното тяло запазва умерения потенциал от 2022 г. Концентрации над СКОС за добро състояние са измерени при показатели: БПК5, азот амониев, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Водното тяло е с трайни

отклонения от СК по гореописаните показатели. Като причина за превишените концентрации на биогенните елементи, може да се приемат зауствания на отпадни води от битов и промишлен характер.

При анализа на специфичните замърсители е констатирано превишение на концентрацията на показатели манган (дори и след прилагане на М-БАТ концентрацията остава висока при две от измерванията – януари и декември) и алуминий над изискванията на СКОС за добро състояние. Измерена е еднократно висока концентрация на желязо, но не оказва влияние на крайното състояние.

Алуминият попада в природните води по естествен път при частичното разтваряне на глината и алумосиликатите, а също и от различни производства (електротехническата, авиационната, химическата и нефтопреработвателната промишлености, машиностроенето, строителството) с атмосферните дъждове.

Манган се използва за производство на батерии, химични съединения, при производство на стъкло, в текстилната и кожарската промишленост.

Предвид горното, може да се обобщи, че високите концентрации на манган и алуминий се дължат на производствени отпадъчни води.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

При анализа на приоритетни вещества не е констатирано превишение на концентрацията на показатели над изискванията на СКОС за добро състояние за отчетния период.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е много лош екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние. Много лошият екологичен потенциал се дължи на отклонения от СК на БЕК фитобентос и макрозообентос. Недостигането на добро химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на флуорантен и трибутилкалаени съединения в матрица вода. Трибутилкалаени съединения е от така наречените повсеместно разпространени замърсители и е един от най-често срещаните замърсители на повърхностните води.

Водно тяло река Стари Искър от вливане на р. Елешница при Елин Пелин до вливане в р. Искър при Световрачене, с код BG1IS600R1016, наблюдавано с три пункта:

- *Мониторингов пункт р. Лесновска преди вливане в река Искър с код BG1IS00061MS150;*
- *Мониторингов пункт р. Лесновска при Д. Богров с код BG1IS00061MS160*
- *Мониторингов пункт р. Кремиковска, след ж.к. Кремиковци с код BG1IS00461MS1350*

В програмата за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води през 2023 г. е включен пункт *р. Лесновска преди вливане в река Искър с код BG1IS00061MS150*.

Пунктът се наблюдава и по Нитратна директива.

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните елементи за качество следва, че водното тяло запазва умерения потенциал от 2022 г. Концентрации над СК за добро състояние са измерени по показатели азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

Констатирано е еднократно отклонение от СКОС за добро състояние по показател алуминий. Следващите измервания са в нормите за добро и отлично състояние, но средната

стойност превишава СГС-СКОС. Преизчислената концентрация на мед не превишава СКОС, но на манган остава висока. На база получените резултати може да се заключи, че състоянието е умерено. Възможни източници на замърсяване с манган могат да бъдат отпадъчни промишлени води.

За целите на хидробиологичният мониторинг се използват два от горе изброените пунктове в това водно тяло - *р. Лесновска преди вливане в река Искър* и *р. Лесновска при Д. Богров*. През 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг и в двата пункта. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерен потенциал.

При анализа на приоритетни вещества не са установени отклонения от нормите за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лош екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние. Лошият екологичен потенциал се дължи на отклонения от СК на БЕК макрофити. Недостигането на добро химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на флуорантен в матрица вода и на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота.

Водно тяло Стари Искър, с код BG11S600R1416, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р. Лесновска след вливане на р. Макоцевска с код BG11S00063MS180*

Пунктът е включен и в програмата за Нитратна директива.

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните елементи за качество следва, че водното тяло отговаря на нормите за умерено състояние. Концентрации над СК за добро състояние са измерени за показатели ортофосфати и общ фосфор.

Източници на фосфат включват животински отпадъци и отпадни води, прах за пране, торове, увредена земя, както и солта за обработка на пътищата, използвани през зимата.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Превишението се констатира двукратно за 2023 г., като е с намаляваща тенденция. За показател мед е приложен МБЛ, като преизчислените концентрации не превишават СКОС. Водното тяло запазва умерено екологично състояние.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Според получените резултати пунктът отговаря на изискванията за умерено състояние.

При анализа на приоритетни вещества е установена еднократно измерена висока концентрация на показател флуорантен през месец април на 2023 г., която не оказва влияние на общото състояние на водното тяло. Химичното състояние се запазва добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние и добро химично състояние. Лошото екологично състояние се дължи на отклонение от СК на БЕК макрофити.

Водно тяло р. Витошка Бистрица от Бистрица до вливане в язовир Панчарево, без зона питейни РВ "Бистрица" на р. Витошка Бистрица и РВ "Янчовска", с код BG11S700R1007, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р. Витошка Бистрица след с. Панчарево с код BG1IS00472MS1260*

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло. От БЕК са изследвани макрозообентос и фитобентос. Според анализиранияте данни, пунктът отговаря на критериите за умерено състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично и добро химично състояние.

Водно тяло р. Искър след водохващане при язовир Искър до яз. Кокаляне (бент Пасарел), с код BG1IS700R1206, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р.Искър след яз.Искър мост при с. Долни Пасарел с код BG1IS04777MS1300*

След анализът на данните на физикохимичните показатели и специфичните замърсители, водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. Констатирано се единични отклонения от СК по показатели алуминий и цинк, но те не оказват влияние на крайното състояние на водното тяло. За показател мед е приложен МБЛ – преизчислените концентрации не превишават нормите за добро състояние.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично и добро химично състояние.

Водно тяло р. Палакария от извор до вливане в р. Искър, с код BG1IS789R1004, наблюдавано с пункт:

- *Мониторингов пункт р. Палакария преди устие с код BG1IS00008MS230*

Водното тяло се наблюдава и по Нитратна директива.

Резултатите от проведения мониторинг по физикохимичните елементи за качество, показва че водно тяло отговаря на изискванията за добро състояние.

От групата на специфичните замърсители концентрации над СКОС за добро състояние са констатирани при показатели желязо и алуминий. Тялото е с трайно отклонение от СКОС по тези показатели.

На графиките по-долу е показана тенденцията при показатели алуминий и желязо.

Алуминият попада в повърхностните води от различни източници – от антропогенна дейност, от атмосферата в резултат на силен дъжд (снеговалеж), но предимно от химично изветряване и разграждане на скали и почви, съдържащи метала. Изменението на концентрацията на алуминия във водата е силно зависимо от сезоните.

През 2023 г. е извършен ХБМ на БЕК макрозообентос. Според анализиранияте данни пункта отговаря на изискванията за добро състояние.

Анализът на приоритетни вещества отчита концентрация над изискванията на СКОС за добро състояние по показател кадмий. Превишението е еднократно установено.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично и добро химично състояние. Оценката за 2023 г. съвпада с тази от проекта на ПУРБ.

Водно тяло извор на р. Златна Панега - от извор до Златна Панега, водно тяло с код BG1IS100R1124.

През 2023 година водното тяло е наблюдавано в пункт *р. Златна Панега при карстов извор, с код BG1IS00416MS049.*

Анализът на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните показатели показва, че водното отговаря на изискванията за умерено състояние, с отклонения от СКОС

на показател общ азот. Минимални отклонения от добро състояние се наблюдават при показатели разтворен кислород.

При анализа на специфичните замърсители са преизчислени концентрациите на цинк и мед. Получените биналични концентрации не превишават СГС-СКОС. Водното тяло е в добро състояние по специфични замърсители.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. Пунктът е бил планиран за хидробиологичен мониторинг през 2022 г., като получените резултати съответстват на критериите за добро състояние. Тази оценка показва известно подобряване на състоянието на пункта, тъй като при предишни обследвания състоянието е било определяно като лошо.

При анализа на приоритетни вещества не е констатирано превишение на концентрацията на показатели над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло е в добро състояние.

От анализа на данните от мониторинг може да се заключи, че водното тяло запазва екологичното и химичното състояние от 2022 г.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химично състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота, което не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

р. Златна Панега от с. Златна Панега до вливане в р. Искър при гр. Червен бряг, вкл. притоците - Дъбенска, Батулска и Белянска, водно тяло с код BG1IS100R1024.

През 2023 г. е анализиран пункт BG1IS00016MS040 р. Златна Панега преди вливането и в река Искър, при гр. Червен бряг.

От анализа по физикохимичните показатели следва, че водното тяло запазва състоянието от предходната година - отговаря на изискванията за умерено състояние. Констатирано е превишение по показател азот амониев, като тенденцията е за намаляване на концентрацията.

При анализа на специфичните замърсители е приложен МБЛ за преизчисляване на концентрацията на показател мед. Преизчислената концентрация на показателя не превишава СКОС и отговаря на добро състояние. По специфични замърсители тялото е в добро състояние.

През 2023 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос и макрофити. Според анализирания резултат пунктът попада в категорията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

Резултатите от анализа на приоритетни вещества не показват концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро.

От анализа на данните от мониторинг може да се заключи, че водното тяло запазва екологичното и химичното състояние от 2022 г.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е добро екологично състояние и неизвестно химично състояние. Отчита се подобрение на екологичното и запазване на химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

р. Гостиля от извор до вливане в р. Искър при Ставерци и Староселци, водно тяло с код BG1IS100R025

През 2023 година водното тяло се наблюдава в мониторингов пункт *р. Гостиля преди вливане Искър*, с код *BG1IS00013MS030*.

От анализа на резултатите от изпитване по физикохимичните показатели следва, че водното тяло запазва умереното си състояние от предходната година. Показателите електропроводимост, азот амониев, азот нитратен, общ азот и ортофосфати са в нормите за умерено състояние, като концентрацията на електропроводимост показва известно понижение, но остават по-висока от СКОС за добро състояние.

В разпространението на водното тяло попада в земеделски район, може да се предположи, че вероятна причина за измерените високи концентрации на азот- и фосфор-съдържащи съединения в реката са по-скоро инфилтрация от обработваемите земеделски площи.

При анализа на специфичните замърсители е приложен МБЛ за преизчисляване на концентрацията на показател мед. Преизчислената бионалична концентрация на показателя не превишава СКОС и отговаря на добро състояние. По специфични замърсители тялото е в добро състояние.

През 2023 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализирания резултат пунктът попада в категорията за умерено състояние. За сравнение, при мониторинга извършен през 2021 г. състоянието на пункта е било оценено като добро.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и неизвестно химично състояние. Не се отчита промяна на екологичното и химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

Водно тяло р. Правешка Лъкавица с код BG1IS200R1143, наблюдавано с пункт: Мониторингов пункт р. Правешка Лъкавица, на мост след с. Правешка Лъкавица с код BG1IS00424MS1320.

Анализът на резултатите от изпитване на водите по всички физикохимични показатели показва, че водно тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Отклонение от СКОС се наблюдава по показатели: БПК5, азот нитратен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Отчита се замърсяване с биогенни елементи, което може да е в резултат на отпадъчни води от битов характер.

От групата на специфичните замърсители в две от четири измервания (февруари и април месец) се констатират наднормени концентрации. Въпреки, че последващите две измервания са в нормите за добро състояние, средната стойност остава над СКОС. На графиката е показана тенденцията за период от 2017 до 2023 г. на алуминий разтворен.

От анализиранияте приоритетни вещества не са констатирани превишения. Химичното състояние е добро.

Водно тяло р. Искър от вливане на р. Габровница при Елисейна до вливане на р. Малък Искър при Роман, с код BG1IS135R1226. Състоянието на водното тяло се следи с два пункта:

- Мониторингов пункт р. Искър преди гр. Роман, моста преди ВЕЦ-а, с код BG1IS00031MS080;
- Мониторингов пункт р. Искър при с. Ребърково с код BG1IS00031MS090.
- През 2023 г. водното тяло е наблюдавано в пункт р. Искър при с. Ребърково с код BG1IS00031MS090

От анализа на резултатите от изпитване по физикохимичните показатели следва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Отклонение от СК за добро състояние е констатирано при показатели - азот нитратен, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Отчита се замърсяване с биогенни елементи, които вероятно са в резултат на отпадъчни води от битов характер.

От групата на специфичните замърсители не се отчита влошаване на състоянието.

Няма промяна в химичното състояние – запазва се добро.

р. Искър от вливане на р. Гостиля при Ставерци до устие, водно тяло с код BG1IS100R1027, с два пункта за мониторинг

- р. Искър при с. Гиген, с код **BG1IS00111MS010**
- р. Искър при с. Оряховица, с код **BG1IS00119MS020**.

През 2023 г. е провеждан мониторинг и в двата горепосочени пункта.

През 2023 г. пунктовете са наблюдавани и по Нитратна директива.

Анализът на резултатите за физикохимичните показатели показва, че водното тяло запазва умерен потенциал. Показателите азот амониен, азот нитратен и общ азот в пункт *р. Искър при с. Гиген* са в нормите за умерено състояние. Тенденцията при трите показателя е низходяща.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани превишения на СКОС за добро състояние по показател цинк и в двата пункта, но средната стойност не превишава СГС-СКОС.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг и в двата пункта. От биологичните елементи за качество на пункта *р. Искър при с. Гиген* е анализиран само макрозообентос, като състоянието отговаря на изискванията за отлично. На пункта *р. Искър при с. Оряховица* са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през 2022 г.

При анализа на приоритетни вещества не се отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние и тялото е оценено в добро химичното състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биотаи не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Язовири в поречието на река Искър

В поречието на река Искър са разположени водосборите на язовирите: Искър, Бели Искър, Кокаляне и Бебреш – водите, на които се ползват за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/, както и язовир Огняново и язовир Панчарево.

Язовирите, които се ползват за ПБВ се анализират всяка година по изискванията на Наредба №12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване (Наредба №12/18.06.2002 г.), на база на което се категоризират в съответна категория А1, А2 и А3.

Речни водохващания /РВ/ в поречието на река Искър, предназначени за питейно битово водоснабдяване /ПБВ/.

Във водосбора на река Искър, най-големия водосбор на територията на Дунавски РБУ са обособени 36 самостоятелни водни тела в зони за защита на води /ЗЗВ/ предназначени за питейно – битово водоснабдяване (ПБВ). Водните тела не са натоварени антропогенно и в тях липсва натиск от извършвани дейности. Водните тела предназначени за ПБВ основно са определени като речни типове R2 и R4. Оценката на състоянието на всяко едно от всичките 36 водни тела /речни водохващания/ въз основа на самостоятелен мониторинг би било доста скъпо и неефективно. За оценка на водните тела разположени в ЗЗВ за пиене в проекта на ПУРБ 2022-2027 г., е използван подхода за групиране. Голям процент от водните тела се наблюдават с пунктове включени в *Националната програма за контролен мониторинг на повърхности води предназначени за ПБВ*. Някой от водните тела се включват също и в *Програмата за контролен и оперативен мониторинг на повърхностните води*. Извършват се анализи на основните физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Като речни водохващания същите ежегодно се оценяват и категоризират, съгласно Наредба №12/18.06.2002 г. в съответните категории. На база данните от извършвания мониторинг се изготвя и оценка на състоянието на зоните за защита за води предназначени за пиене. При оценката на състоянието се използва утвърден на национално ниво: „Подход за определяне/актуализиране на зоните за защита на водите и техните екологични цели, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите”. Съгласно подхода в добро състояние са оценени зоните, които отговарят на категории А1 и А2 и на изискванията/показателите за постигане на екологичните цели.

Речните водохващания, разположени по поречието на река Искър и язовирите предназначени за ПБВ, са представени в Таблица 1.

Таблица 1

№	Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло
1	Искър	BG1IS135R1526	РВ Корит 1,2,3; Владо Тричков
2	Искър	BG1IS135R1626	РВ "Малка река"; РВ "Церецелска"
3	Искър	BG1IS200L1021	яз. "Бебреш"; р. Бебреш от извор до язовир Бебреш (язовирна стена)
4	Искър	BG1IS200R1122	РВ "Куския дол; Липница
5	Искър	BG1IS200R1123	РВ "Говежди дол"; Своде
6	Искър	BG1IS200R1133	РВ "Старата река 1 и 2"; Правец
7	Искър	BG1IS200R1222	РВ "Старата река"; Рашково
8	Искър	BG1IS200R1233	РВ "Кози дол"; РВ "Кози дол 1"; РВ "Кози дол 2"
9	Искър	BG1IS200R1322	РВ "Милковица"; Гурково

№	Поречие	Код на повърхностното водно тяло	Географско описание на повърхностното водно тяло
10	Искър	BG1IS200R1333	РВ "Черна река"; РВ "Варутка"; РВ "Вукински дол"; Лопян
11	Искър	BG1IS200R1422	РВ "Занога"; РВ "Репец"; РВ "Помашкото"; Литаково
12	Искър	BG1IS200R1433	РВ "Еловска река"; РВ "Чинков дол"; Брусен
13	Искър	BG1IS200R1522	РВ "Чешковица"; РВ "Осеница"; Врачеш
14	Искър	BG1IS200R1533	РВ "Влайковица";
15	Искър	BG1IS200R1622	РВ "Стубленска"; РВ "Ечемишка" - Стара Калница; РВ "Буканин дол"; РВ "Мечата долина"; Ботевград
16	Искър	BG1IS200R1633	РВ "Стайков дол"
17	Искър	BG1IS200R1722	РВ "Бистрица";
18	Искър	BG1IS200R1733	РВ "Данчов дол";
19	Искър	BG1IS200R1833	РВ "Черешовица";
20	Искър	BG1IS200R1933	РВ "Драгостин";
21	Искър	BG1IS300R1117	РВ "Кръстешка река"; Батулия
22	Искър	BG1IS500R1109	РВ "Каменно здание" на р. Боянска
23	Искър	BG1IS500R1130	РВ "Владайска" к.1828, "Владайска III" к.1798 ; РВ "Кюнеца" и р. Владайска от извор до Владая
24	Искър	BG1IS600R1115	РВ "Стръгленска"; Стъргел
25	Искър	BG1IS600R1116	РВ "Желява"; Желява
26	Искър	BG1IS600R1216	РВ "Света река"
27	Искър	BG1IS600R1316	РВ р. Манастирска
28	Искър	BG1IS700L1005	язовир Искър
29	Искър	BG1IS700L1306	язовир Кокаляне (бент Пасарел)
30	Искър	BG1IS700R1106	РВ "Железница"; Железница
31	Искър	BG1IS700R1107	РВ "Бистрица" на р. Витошка Бистрица и РВ "Янчовска"; Бистрица
32	Искър	BG1IS900L1002	язовир Бели Искър
33	Искър	BG1IS900R1103	РВ "Леви Искър" на р. Леви Искър
34	Искър	BG1IS900R1203	РВ "Пряка"; РВ "Черни Искър"; РВ "Лопушница" на р. Черни Искър
35	Искър	BG1IS900R1303	РВ "Мусаленска Бистрица"; Боровец
36	Искър	BG1IS900R1403	РВ "Бели Искър"; РВ "Прека река"; РВ "Дерково дере"; Бели Искър

ПОРЕЧИЕ ЕРМА

По поречието на река Ерма са разположени два пункта за качествен мониторинг на повърхностните води на реката, единия при с. Срезимировци, а другия – при гр. Трън. И двата пункта се използват за наблюдение на **водно тяло р. Ерма с притоци Лишковица и Ябланица до държавна граница с код BG1ER100R001**.

От анализа на резултатите от проведения мониторинг на водите по физикохимичните показатели, следва че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Наблюдава се отклонение от добро състояние при биогенните елементи.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показател алуминий и цинк.

През 2023 г. е извършен ХБМ на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализиранияте данни пункта отговаря на изискванията за умерено състояние.

При анализа на приоритетни вещества не е констатирано превишение на концентрацията на показатели за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Отчита се запазване на екологичното състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

ПОРЕЧИЕ НИШАВА

Водните тела разположени по основното течение на реката са 3 броя.

- 1. Водно тяло на р. Нишава (Гинска) от извор до държавна граница, р. Височка (Сребърна) без зона питейни РВ СД "Сребърна-Гински" и р. Габерска от извор до държавна граница, европейски код BG1NV200R1001;**
- 2. Водно тяло РВ - СД "Сребърна-Гински" 12 бр. и РВ "Черна" (Църна) на р. Височка (Сребърна), Камарска, Средна и Куратска, с код BG1NV200R1101;**
- 3. РВ "Перачката бара"; землище Браковци, с код BG1NV200R1102.**

Всичките водни тела са от един тип - R2.

Водното тяло BG1NV200R1001 на основното поречие на река Нишава през 2023 година е наблюдавано с пунктове:

- р. Нишава при с. Калотина с код BG1NV00093MS020. Пунктът е включен и в програмата за Нитратна директива.
- р. Габерска след с. Несла с код BG1NV11221MS030 – нов пункт за мониторинг.

При анализа на данните от мониторинг по физикохимичните елементи за качество се установява, че водното тяло запазва умерено състояние, както е през 2022 г. Отклонения от СКОС за добро състояние са измерени при показатели азот нитратен, общ азот, общ фосфор и фосфор от ортофосфор. При всички останали анализирани показатели получените резултати попадат в обхвата на добро и отлично състояние.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за алуминий.

През 2023 г. е извършен ХБМ на БЕК макрозообентос и макрофити. Според анализирани данни пункта отговаря на изискванията за умерено състояние.

Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Другите две водни тела са обособени във водосбора на речните водохващания РВ - СД "Сребърна-Гински" и РВ "Черна" и РВ "Перачката бара".

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. са оценени в добро екологично и добро химично състояние, като е използван подхода за групиране. През 2023 година водните тела са включени в програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за

питейно-битово водоснабдяване. Поради липса на резултати от микробиологичен анализ са оценени в категория А2**.

Поречие Вит

Река Калник от яз. Сопот до вливане в р. Вит, водно тяло BG1VT789R1105

Водното тяло е включено в програмата за контролен и оперативен мониторинг и се наблюдава в пункт за мониторинг:

- р. Калник преди вливане в р. Вит, при с. Бълг. извор с код BG1VT068117MS1060

Измерените физикохимични показатели показват, че водното тяло запазва умерено състояние. Причина за умереното състояние са превишени стойности на азот амониев, азот нитритен, азот нитратен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдава еднократно превишение на концентрацията на алуминий над изискванията на СКОС за добро състояние, но не надвишава СГС-СКОС за 2023 г.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. През 2022 г. данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерено.

Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тялото е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

р. Вит от вливане на р. Калник при Пещерна до вливане на р. Каменка при Бежаново, с код на водното тяло BG1VT307R1107 с два пункта за мониторинг.

- р. Вит след с. Ъглен с код BG1VT00671MS1040

- р. Вит при с. Торос с код BG1VT00677MS1020

В Програмата за мониторинг през 2023 година е включен пункт за мониторинг р. Вит след с. Ъглен с код BG1VT00671MS1040.

От анализа на физикохимичните елементи за качество във водното тяло се наблюдават измерени наднормени стойности по показатели азот амониев, азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Качеството на водата на тялото отговаря на умерено състояние. Предвид разположението на водното тяло, причина за високите концентрации на азотни и фосфорни съединения са изкуствените торове, битовите отпадни води и животинските отпадъци.

При анализа на специфичните замърсители в пункт се наблюдава еднократно превишение на концентрацията на алуминий над изискванията на СКОС за добро състояние, но не се отразява на общото състояние на тялото. Преизчислената концентрация на мед не показва концентрации на нормите за добро състояние.

През 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг само в един от двата пункта (р. Вит след с. Ъглен, с код BG1VT00671MS1040). От БЕК е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за отлично състояние.

При анализа на концентрациите на приоритетните вещества през 2023 г. не са измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и добро химично състояние.

Река Каменка от извор до вливане в р. Вит, вкл. притоци - р. Катунецка с Мирьова и Елешница и р. Сопотска с Лъга и Батънска, водно тяло с код BG1VT600R006

Водното тяло е включено в програмата за мониторинг, изпълнявана през 2023 г. с пункт за мониторинг:

- *р. Каменка, след вливане на р. Катунецка при Бежаново с код BG1VT00061MS050*

По физикохимични елементи за качество, водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние. Наблюдава се намаляваща тенденция при концентрацията на показател азот нитратен. С постоянно отклонение от нормите за добро състояние е показател общ азот.

От анализа на специфичните замърсители е установено еднократно измерена висока концентрация над изискванията на СКОС за добро състояние на показател алуминий. Тенденцията е намаляваща при следващите измервания.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за добро. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведена през 2022 г.

Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. Оценката за 2023 г. съвпада с тази от проекта на ПУРБ 2.

р. Вит от вливане на р. Каменка при Бежаново до вливане на р. Тученица при Опанец, вкл. приток р. Бара след язовир Горни Дъбник, с код на водното тяло BG1VT307R1007. За оценка на състоянието на водното тяло се използват следните пунктове за мониторинг:

- *р. Вит след с. Ясен с код BG1VT00631MS1030*

- *р. Вит след с. Садовец с код BG1VT006575MS100.*

В програма за мониторинг, изпълнявана през 2023 г. са включени и двата пункта.

От анализа на физикохимичните елементи за качество е видно, че водното тяло запазва умерено състояние от 2022 г. Концентрации над СКОС са измерени по показатели азот амониев, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати. Вероятна причина за високите концентрации на азот и фосфор съдържащите съединения са обработваемите земи в района на разпространение на водното тяло.

При анализа на специфичните замърсители не се установява влошаване на състоянието на водното тяло.

За периода на 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг (ХБМ) само в един от двата пункта в това водно тяло (*р. Вит след с. Садовец с код BG1VT006575MS100*). От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и непостигащо добро химично състояние. В сравнение с ПУРБ 2 се наблюдава подобряване на екологичното състояние от лошо до умерено състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетиери в матрица биота. Важно е да се отбележи, че анализ на приоритетни вещества в биота е извършен за първи път в периода на изпълнение на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието. Двете вещества са от групата на токсични, устойчиви и биоакумулативни вещества, така наречените повсеместно разпространени замърсители.

яз. Горни Дъбник - повърхностно водно тяло с код BG1VT300L1012

Оценката на състоянието на водното тяло се изготвя въз основа на натрупаните данни от пункт за мониторинг:

яз. Горни Дъбник - на стената с код BG1VT00325MS031

По физикохимични показатели водното тяло отговаря на добър потенциал.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло е оценено в добро състояние.

Язовир Горни Дъбник е бил планиран за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

При анализа на приоритетните вещества за оценявания период, не се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добър и по-висок екологичен потенциал и добро химично състояние. Отчита се запазване на екологичния потенциал и на химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

Река Тученица от извор до вливане в р. Вит при с. Опанец, водно тяло с код BG1VT200R008.

Водното тяло се наблюдава с пункт за мониторинг:

р. Тученица преди вливане в р. Вит при с. Опанец с код BG1VT00021MS030

Водното тяло запазва умерения потенциал от 2022 г. по физикохимични показатели.

При анализа на специфичните замърсители не се констатират концентрации над СКОС за добро състояние.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. През 2022г. според анализирания резултати пунктът попада в категорията за умерено състояние.

Анализът на приоритетни вещества не отчита концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е много лошо екологично състояние и добро химично състояние. Много лошото екологично състояние се дължи на констатирани отклонения от СК на биологичния елемент за качество фитобентос.

р. Вит от вливане на р. Тученица при Опанец до устие, с код на водното тяло BG1VT100R009. Водното тяло се наблюдава с два пункта за мониторинг:

- р. Вит след гр. Гулянци с код BG1VT00011MS010 (непосредствено преди устие)

- р. Вит след гр. Долна Митрополия при с. Биволаре с код BG1VT00015MS020.

В последната програма за мониторинг са включени и двата пункта.

От анализа на физикохимичните показатели за периода 2023 година е видно, че запазва умерения потенциал от 2022 г. Концентрации над нормите за добро състояние са измерени за показатели азот амониев, азот нитритен, азот нитратен, общ азот и ортофосфати. Предвид земеделският район, на чиято територия попада разпространението на водното тяло, може да се каже, че превишените концентрации на азот и фосфор съдържащите съединения са в резултат на използването на торове.

При анализа на специфичните замърсители е констатирано концентрации над СГС-СКОС на показател мед в пункта на р. Вит след гр. Долна Митрополия при с. Биволаре. Приложен е Модела на биотичните лиганди за преизчисляване на измерените концентрации и получаване на бионаличните концентрации на мед. Преизчислените концентрации отговарят на заложената в Наредба Н 4 СГС-СКОС и отговарят на добро състояние.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг (ХБМ) и в двата пункта, наблюдаващи водното тяло, като на пункта след гр. Гулянци от биологичните елементи за качество (БЕК) е анализиран само макрозообентос, а на пункта след гр. Долна Митрополия – макрозообентос и фитобентос. Съответно оценките са отличен и добър потенциал.

Измерените концентрации на приоритетни вещества отговарят на нормите за добро химично състояние на водното тяло.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерен екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние.

яз. Телиш, повърхностно водно тяло с код BG1VT300L1010.

Наблюдава се с един пункт за мониторинг

яз. Телиш на язовирната стена с код BG1VT00032MS041

От анализирания физикохимични показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добър екологичен потенциал.

По специфични замърсители не се наблюдават показатели с измерени концентрации над СКОС за добро състояние.

Язовир Телиш е бил планиран за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

При анализиране на приоритетните вещества не са установени наднормени концентрации. Химичното състояние на водното тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добър и по-висок екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота, което не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Речно водохващане (РВ) "Болованджика"; РВ "Брестнишка лъка" на р.

Рибарица с код на водното тяло BG1VT900R1101;

РВ "Свинска река 1"; РВ "Свинска река 2" на р. Свинска с код

BG1VT900R1102 групирано с BG1VT900R1101

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г. на основание чл. 119, ал. 2 от Закона за водите, изброените по-горе водните тела са определени и като Зони за защита на водите предназначени за питейно – битово водоснабдяване. За оценката на състоянието на зоните за защита е използван утвърден на национално ниво: „Подход за определяне/актуализиране на зоните за защита на водите и техните екологични цели“, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 – 4 от Закона за водите”. Съгласно подхода в добро състояние са оценени зоните, които отговарят на категории А1 и А2 и на изискванията/показателите за постигане на екологичните цели.

Поречие Осъм

Река Осъм и нейните притоци са разположени в 17 броя повърхностни водни тела и качеството на водите за тях се наблюдава в 29 пункта за мониторинг. Десет от пунктовете са разположени във водни тела, определени като Зона за защита на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ЗЗВ за ПБВ/.

Водни тела по подпоречие Черни Осъм

Водно тяло РВ "Миревското"; РВ "Черни Осъм"; РВ "Кравица" с код BG1OS890R1116

През 2023 г. в програмата за мониторинг е включен пункт за мониторинг:

- РВ "Черни Осъм" Бента с код BG1OS00099MS070

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните показатели следва, че водното тяло е в нормите за умерено състояние. Отклонение от добро състояние се наблюдават по показатели ортофосфати и общ фосфор.

При анализа на специфичните замърсители е констатирано единично превишение на СКОС за добро състояние по показател цинк, но средната стойност не превишава СГС-СКОС. Тялото е в добро състояние по специфични замърсители.

За периода 2022 - 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и добро химично състояние. Отчита се леко понижение на екологичното състояние – от отлично в добро и запазване на химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

Водни тела по подпоречие Бели Осъм

р. Бели Осъм от приток при Балканец до вливане на р. Черни Осъм, код на водно тяло BG1OS890R1016.

През 2023 г. е анализиран пункт - р. Бели Осъм, преди вливане в р. Черни Осъм, гр. Троян / мост на изход от Троян-посока Ловеч/, с код BG1OS00728MS1020.

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните показатели следва, че водното тяло запазва умереното състояние от 2022 г.

При анализа на специфичните замърсители не са констатирани превишения на СКОС за добро състояние. Тялото е в добро състояние по специфични замърсители.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло. През 2022 г. данните показват, че състоянието на пункта се оценява като умерено.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

р. Осъм от вливане на реките Черни Осъм и Бели Осъм при Троян до вливане на р. Берница при Александрово, вкл. притоците - Команска, Суха, Дрипля и Берница, водно тяло с код BG1OS700R1001, с два пункта за мониторинг:

- р. Осъм, след гр. Ловеч с код BG1OS00715MS050

- р. Осъм, след гр. Троян, с код BG1OS00799MS060.

През 2023 г. са анализирани и двата пункта. Пунктът *р. Осъм след гр. Троян* е наблюдаван и по Нитратна директива.

По физикохимични показатели водното тяло запазва оценката за умерено състояние от 2022 г. Наблюдават се отклонения от СКОС по показатели азот амониев, ортофосфати и общ фосфор в двата пункта. Превишени концентрации на показател общ азот са констатирани в пункт *р. Осъм, след гр. Ловеч*.

При анализа на специфичните замърсители не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг и в двата пункта, описани по-горе. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Отчита се запазване на екологичното спрямо ПУРБ 2. Лошото химичното състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от СКОС на показатели живак и бромирани дифенилетири в матрица биота, което не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

р. Осъм от вливане на р. Берница при Александрово до вливане на р. Ломя, вкл. приток р. Градежница, водно тяло BG1OS700R1011.

През 2023 г. е анализиран пункт за мониторинг

- р. Осъм след гр. Левски с код BG1OS00051MS030.

При анализа на физикохимичните показатели се установява, че водното тяло запазва умереното състояние от предходната година. На превишени концентрации по показатели азот амониев и общ азот се дължи умереното състояние. Вероятна причина са непречистени отпадни води от битов характер или използването на изкуствени торове при обработката на земеделските земи.

При анализа на специфичните замърсители са измерени еднократни наднормени концентрации на показатели мед и цинк, но средната стойност за годината не превишава СГС-СКОС. Състоянието на водното тяло е добро.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и макрофити. Данните показват, че потенциала в пункта отговаря на изискванията за умерен. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние.

Река Ломя

р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм, водно тяло с код BG1OS400R010

През 2023 г. качеството на водите се наблюдава при пункт

- *р. Ломя след с. Варана, преди вливане в р. Осъм, код BG1OS00041MS090.*

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло запазва умерено състояние. Наблюдава се трайно отклонение от нормите за добро състояние по показатели електропроводимост, общ азот и азот нитратен. Предвид, че района е обхванат от земеделски земи, причината за наднормените концентрации най-вероятно е използването на изкуствени торове.

При анализа на специфичните замърсители е приложен МБЛ за показател мед. Преизчислените концентрации не превишават нормите за добро състояние. Водното тяло е в добро състояние.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. Не се отчита промяна на екологичното и химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

Река Бара /Шаварна/

р. Бара /Шаварна/ от извор до вливане в р. Осъм, водно тяло с код BG1OS600R1005.

През 2023 г. качеството на *р. Бара /Шаварна/ от извор до вливане в р. Осъм, с код на водното тяло BG1OS600R1005*, се наблюдава при :

- *р. Шаварна преди вливане в р. Осъм, с код BG1OS00611MS040.*

През 2023 г. пункта е наблюдаван и по Нитратна директива.

От анализа на резултатите от изпитване на водите по физикохимичните показатели е видно, че отговарят на нормите за добро и отлично състояние. Изключение прави само показател разтворен кислород – еднократно, през юли месец, е измерено ниско съдържание,

което за този период от годината е нормално. Тенденцията е към подобряване на състоянието.

При анализа на специфичните замърсители са констатирани единични превишения на СКОС за добро състояние по показатели мед и цинк, но средната стойност не превишава СГС-СКОС. Тялото е в добро състояние по специфични замърсители.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерено.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние и добро химично състояние. Лошото екологично състояние се дължи на отклонение от СКОС по биологичния елемент за качество (БЕК) фитобентос. Отчита се запазване на химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

р. Осъм от вливане на р. Ломя при Левски до вливане на р. Мечка при Дебово; вкл. приток - р. Мечка, водно тяло с код BG1OS130R1115.

Водното тяло се наблюдава в два пункта:

р. Осъм при с. Изгрев с код BG1OS00037MS020

р. Осъм, след вливане на р. Мечка след с. Дебово с код BG1OS00037MS1060.

През 2023 г. в програмите за контролен и оперативен мониторинг са включени и двата пункта.

От анализът на резултатите от изпитване на физикохимичните показатели е видно, че водното тяло запазва умерено състояние от предходната година. Причината за умереното състояние са превишени концентрации по показатели азот амониев при пункт *р. Осъм при с. Изгрев* и общ азот в двата мониторирувани пункта. Измерените високи концентрации са характерни за замърсяване с отпадни води от битов характер.

При анализа на специфичните замърсители е измерена еднократно наднормена концентрация на показател алуминий в пункта *р. Осъм, след вливане на р. Мечка след с. Дебово*, но средната стойност за годината не превишава СГС-СКОС. Състоянието на водното тяло е добро.

През 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг и в двата пункта. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че състоянието в пункта отговаря на изискванията за умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. Отчита се запазване на екологичния потенциал и химичното състояние спрямо ПУРБ 2.

р. Осъм от вливане на р. Мечка при Дебово до устие, водно тяло BG1OS130R1015
е с пункт за мониторинг:

- р. Осъм на устие, при гр. Черковица, код BG1OS00011MS010, който е анализиран през 2023 г.

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние, поради отклонения от SKOC на показател общ азот. Високите концентрации на показател общ азот вероятно са в резултат на използване на изкуствени торове при обработка на земеделски площи.

След преизчисляване на концентрациите на мед и цинк, не са установени концентрации на специфични замърсители над стойностите на SKOC за добро състояние.

За периода 2022 - 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг в това водно тяло.

Резултатите от изпитване на приоритетни вещества не показват концентрации над изискванията на SKOC за добро състояние. Химичното състояние на водното тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и недостигащо добро химично състояние. Лошото химично състояние на водното тяло се дължи на констатирани отклонения от SKOC на показател бромирани дифенилетири в матрица биота и трибутил калаени съединения в матрица вода. Веществата са анализирани за първи път в периода на изпълнение на ПУРБ 2016 – 2021 г. и не следва да се разглежда като влошаване на състоянието.

Речни водохващания

✓ приток от РВ "Въртяшка" до вливане в р. Бели Осъм с код на водно тяло BG1OS890R1616;

✓ Дънно водохващане "Къси дял"; м-ст "Слатина", РВ "Слатински дол", РВ "Козецица" с код на водно тяло BG1OS890R1516;

✓ ОПВ „Нанковото“ с код на водно тяло BG1OS890R1716;

✓ м-ст "Дъскорезницата", РВ "Зеленика" с код на водно тяло BG1OS890R1416;

✓ м-ст "Кончетата", ОПВ "Стъргонска" с код на водно тяло BG1OS890R1316;

✓ ОПВ "Сухата река" с код на водно тяло BG1OS700R1101, групирани с BG1OS890R1116

Изброените по – горе тела не са наблюдавани през 2023 г. в програмата за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води. Част от тях, които са и ЗЗВ предназначени за ПБВ, са включени в програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно – битово водоснабдяване, съгласно изискванията на *Наредба 12 за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно –битово водоснабдяване.*

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г., водните тела са оценени в добро екологично и добро химично състояние. За оценките на някои от тях е използван подхода на групиране.

Поречие на река Янтра

р. Янтра от вливане на р. Елийска при Полски Тръмбеш до устие с код BG1YN130R1029

Състоянието на водното тяло през 2023 г. се наблюдава в два пункта за мониторинг:

- *река Янтра преди вливане в река Дунав при Нов град с код на мониторингов пункт BG1YN00001MS010;*
- *река Янтра при с. Каранци с код на мониторингов пункт BG1YN00319MS030.*

От анализа на физикохимичните елементи за качество е видно, че качеството на водата отговаря на изискванията за добро състояние.

Анализираните специфични замърсители, като сравнение на СГС със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние.

За хидробиологичен мониторинг през 2023 г., са пробонабрани два пункта (при Новград и при с. Каранци). От биологичните елементи за качество са анализирани и оценени макрозообентос, макрофити и фитобентос. Според получените резултати състоянието на пункта при Новград е оценено като умерено, а на пункта при с. Каранци отговаря на изискванията за добро. За сравнение, при мониторинга извършен през 2022 г. потенциала на анализираните пунктове е бил оценен като добър.

Анализът на приоритетни вещества не показва стойности над СКОС за добро състояние. Тялото е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и непостигащо добро химично състояние, поради отклонения от нормите за добро състояние на показатели живак и бромирани дифенлетери установени в матрица биота. Оценката не следва да се счита за влошаване на химичното състояние, тъй като данни от изпитване на биота се включват за първи път при оценката на химичното състояние. Допълнително от това следва да се отбележи, че двете вещества са от така наречените повсеместни замърсители - токсични, устойчиви и биоаккумулятивни вещества. Тези вещества са способни да се пренасят на далечни разстояния и присъстват до голяма степен навсякъде в околната среда. Същите могат да бъдат откривани в продължение на десетилетия във водната среда на нива, представляващи съществен риск.

р. Студена, преди вливане в Янтра с код BG1YN200R028 - обхваща целия водосбор на река Студена от извор до устието/вливането и в р. Янтра.

- *Наблюдава се с пункт р. Студена, преди вливане в Янтра (шосеен мост) с код BG1YN00021MS020*

Анализът на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. показва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Установени са значителни превишения на стандартите за качество при анализа на биогенните замърсители (азотни и фосфорни съединения), както и показателите електропроводимост и БПК при всички проведени изпитвания за периода. Констатира се тенденция към запазване на умереното състояние спрямо предходни години.

При анализа на вещества от групата на специфичните замърсители водното тяло е в лошо състояние по показател алуминий.

При липса на антропогенен натиск, както е в случая, високите концентрации на алуминий биха могли да се дължат на: снеготопене или обилни валежи. Когато в реките и язовирите постъпват големи количества вода, те размътват дънните утайки, вследствие на което глинестите частици преминават в плаващо състояние и концентрацията на алуминий във водата нараства.

За 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг в това водно тяло на биологичните елементи за качество макрозообентос и фитобентос. Данните показват, че

състоянието на пункта се оценява като умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведена през предишни години.

През 2023 г. е изследван целия набор от приоритетни вещества, при което не са установени концентрации над СКОС. Тялото е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и неизвестно химично състояние. За сравнение при ПУРБ 2016-2021г. водното тяло е оценено в умерен екологичен потенциал и добро химичното състояние.

Водно тяло р. Елийска преди вливане в р. Янтра с код BG1YN300R026, наблюдавано с един пункт за мониторинг:

- *р. Елийска преди вливане в р. Янтра с код BG1YN08321MS040.*

Съгласно резултатите от анализ през 2023 г. по физикохимични елементи за качество повърхностното водното тяло се оценява в умерено състояние. Констатиранни са постоянни, значителни отклонения от нормите за добро състояние по показателите електропроводимост, азот нитратен и общ азот. Констатира се тенденция към запазване на умереното състояние, установено в предходни години.

От анализа на резултатите на специфичните замърсители е видно, че не се констатира наднормени концентрации.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Данните показват, че състоянието на пункта се оценява като умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са отчетени несъответствия. Водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и неизвестно химично състояние, и съвпада с оценката от ПУРБ 2016-2021 г.

Водно тяло р. Янтра от вливане на р. Росица при Крушето до вливане на р. Елийска при Полски Тръмбеш с код BG1YN307R1027, наблюдавано с:

- *Пункт за мониторинг р. Янтра, с. Раданово, мост за с. Орловец с код BG1YN08391MS1130*

Анализът на резултатите от мониторинг на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. показва, че водното тяло отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. Тенденцията за подобряване на общото състояние на водното тяло от предишни години се запазва.

Съгласно резултатите от изпитване за специфични замърсители, водното тяло е в добро състояние.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло.

При анализа на приоритетни вещества са отчетени несъответствия по показател флуорантен. Показателят е заложен за анализ 12 последователни пъти (при изпълнение на последните две програми за оперативен мониторинг) – от м. юни 2022 г. до м. май 2023 г., като превишенията са от м. VI и VII.2022 г. и м. I и IV.2023 г. Изчислената средна стойност за периода надвишава четири пъти СГС-СКОС, като най-висок резултат е измерен през юли

2022 г. По останалите изследвани приоритетни вещества водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и неизвестно химично състояние. За сравнение при ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е било оценено в неизвестен екологичен потенциал и добро химично състояние.

Водно тяло р. Янтра от вливане на р. Лефеджа при Горски долен Тръмбеш до вливане на р. Росица при Крушето с код BG1YN307R1127, наблюдавано с един пункт за мониторинг:

- Пункт за мониторинг р. Янтра при с. Драганово - след вливане на р. Лефеджа с код BG1YN00059MS130

За периода е извършено четирикратно изпитване на основните физикохимични показатели, при което са измерени стойности, отговарящи на добро/отлично състояние на водното тяло спрямо СК, с изключение на показател ортофосфати, който определя състоянието на водното тяло като умерено. На база проведените анализи през 2023 г., състоянието на водното тяло е непроменено спрямо 2022 г.

Анализът на резултатите от изпитване на специфични замърсители през 2023 г. показва несъответствие на СГС с определените норми по показателите алуминий (2 пъти над нормата през м. май и 5,8 пъти над нормата през м. юли). По останалите анализирани специфични вещества, водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос. Според получените резултати тялото отговаря на изискванията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведена през предходната година.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. Отчита се влошаване на екологичното състояние спрямо ПУРБ 2016-2021г.

Водно тяло р. Янтра от вливане на р. Белица при Велико Търново до вливане на р. Лефеджа при Горски Долен Тръмбеш с код BG1YN700R1017, наблюдавано с три пункта за мониторинг:

- р. Янтра след вливане на р. Белица, мост за Дебелец с код BG1YN00079MS200;

- р. Янтра след В. Търново, мост с. Самоводене с код BG1YN00079MS190;

- р. Янтра след ПСОВ Д. Оряховица, мост за с. Върбица с код BG1YN00871MS1020.

През 2023 г. водното тяло е наблюдавано и в трите пункта за мониторинг.

От сравнителния анализ на физикохимичните елементи за качество със СКОС за добро състояние, на база получените резултати през 2023 г. повърхностното водно тяло се оценява в умерено състояние. Наблюдават се средни стойности над СКОС за добро състояние по показателите азот амониев, азот нитритен, азот нитратен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати /като P/. Замърсяване се наблюдава и в трите пункта, като съдържанието на азотни съединения е по-значително в пункта при Самоводене. Това се дължи на заустването на непречистени отпадъчни води от населените места. Възможно е и дифузно замърсяване от земеделски източници. През последните години тенденцията за превишаване на СКОС по наблюдаваните биогенни показатели и в трите пункта за

мониторинг е постоянна, с изключение на показател азот амониев в пунктовете при Дебелец и след ПСОВ - Д. Оряховица, където се отчита известно подобряване на състоянието през 2023 г.

При анализа на специфичните замърсители през 2023 г. се наблюдава съответствие на средногодишните стойности на изследваните показатели със СКОС за добро състояние.

За периода на 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг и в трите пункта описани по-горе. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Данните показват, че състоянието отговаря на изискванията за умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведена през предишни години.

През 2023 г. водното тяло е анализирано за приоритетни вещества в два от пунктовете за наблюдение - при Самоводене и след ПСОВ - Д. Оряховица. На база наличните данни от анализ на приоритетни вещества за периода и в двата пункта е отчетено превишение на СКОС по показател флуорантен. В пункта при Самоводене, заложената честота за изпитване на показател флуорантен е 12 месеца през 2023 г. В пункта при Д. Оряховица показател флуорантен е заложен за анализ 12 последователни пъти (при изпълнение на последните две програми за оперативен мониторинг) – от м. юни 2022 г. до м. май 2023 г., като превишенията са от м. VI и VII.2022 г. и м. I и II.2023 г. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя ВТ в лошо състояние по показател флуорантен. По останалите изследвани приоритетни вещества водното тяло е в добро химично състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние, и съвпада с оценката от ПУРБ 2016-2021 г.

Водно тяло р. Янтра от вливане на р. Козлята при Габрово до вливане на р. Белица при Велико Търново с код BG1YN900R1015, с два мониторингови пункта:

- р. Янтра след Габрово - мост за Севлиево с код BG1YN00917MS230;
- р. Янтра при с. Леденик с код BG1YN16421MS1110.

Водното тяло е наблюдавано през 2023 г. в пункт р. Янтра след гр. Габрово.

При анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло се оценява, в умерено състояние, съгласно изискванията за речен тип R2. Констатирани са отклонения от СК по показателите БПК, общ азот, азот амониев, азот ниратен, азот нитритен, общ фосфор и ортофосфати. Превишенията са постоянни и устойчиви във времето, но следва да се отбележи че не са значителни и са близки до нормативно определените стойности за добро състояниена на речен тип R2. Не се наблюдава влошаване на състоянието на ВТ спрямо 2022 г. по съдържание на биогенни елементи.

Съгласно резултатите от измерване на специфични замърсители в пункта след гр. Габрово през 2023 г. е установено еднократно превишение на СКОС по показател алуминий (около два пъти над нормата, през месец юли), като СГС не надвишава нормативно определената. Наблюдават се завишени стойности и по показател хром при две от изпитванията (м. февруари и м. юли), като при това СГС е по-висока от нормативно определената, но не надвишава МДК. При тези анализи са засечени по-високи стойности и по показател мед. Следва да се отбележи, че изчислените бионалични концентрации по показател мед не надвишават нормативно определения СГС-СКОС. По всички останали изследвани специфични вещества, състоянието на водното тяло е добро.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг във водното тяло.

Анализа на резултатите от мониторинга показва концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател флуорантен и бензо(а)пирен. От анализа на металите от групата на приоритетните замърсители е установено еднократно превишение на нормите по показател никел (два пъти над нормата, през месец октомври). На база наличните резултати от анализ на останалите приоритетни вещества, химичното състояние на тялото е добро.

Наличието на замърсители във водите на р. Янтра след гр. Габрово вероятно се дължи на силно развитата промишленост в града и факта, че все още има колектори на градската канализация, които заустват отпадъчни води директно в реката, без предварително пречистване.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние и добро химично състояние, и съвпада с оценката от ПУРБ 2016-2021 г.

Водно тяло р. Янтра от зоната за защита: РВ "Янтра"; ОВ "Сапатовец" до вливане на р. Козлята при Габрово с код BG1YN900R1415, наблюдавано с един пункт за мониторинг

- р. Янтра преди вливане на р. Козлята при гр. Габрово-мост с код BG1YN08991MS1120.

В резултатите от проведените изпитвания на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. се отчитат концентрации над СК за добро състояние по показателите активна реакция, общ азот, азот нитратен, общ фосфор, което определя водното тяло в умерено състояние. Превишенията на СК за добро състояние на речен тип R2. Състоянието на водното тяло се запазва както през 2022 г.

За периода средногодишните стойности по специфичните замърсители отговарят на изискванията за добро състояние.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг във водното тяло.

На база наличните данни от анализ на приоритетни вещества за периода е отчетено превишение на СКОС по показател флуорантен. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя водното тяло в лошо състояние по показател флуорантен.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. При ПУРБ 2016-2021 г. водното тяло е било в неизвестно екологично и неизвестно химично състояние.

Водни тела, по-големи притоци на р. Янтра

Водосбор на р. Лефеджа (Стара река) с притоците – Джулюница и Голяма река (Биюкдере).

Във водосбора на Лефеджа са разположени следните водни тела:

Водно тяло р. Биюкдере след язовир Ястребино до вливане в р. Лефеджа, вкл. приток р. Казълдере с код BG1YN600R1025.

През 2023 г. водното тяло е наблюдавано пункт р. Биюкдере /Голяма река/ след гр. Стражица, на устие с код BG1YN86411MS320.

Оценката на водното тяло за периода по физикохимични елементи за качество показва умерено състояние. Констатират се отклонения от СГС-СКОС по показателите азот

амониев, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати. Потвърждава се оценката от предходни години.

От изследваните специфични замърсители за периода не са установени превишение на СГС-СКОС. Водното тяло е в добро състояние.

Хидробиологичен мониторинг в това водно тяло се извършва само в един пункт (р. Голяма река при гр. Стражица). През 2023 г. от БЕК е анализиран макрозообентос. Според получените данни пунктът попада в умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведена през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества не са установени несъответствия със СГС-СКОС по изследваните показатели. Химичното състояние на водното тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние. Няма промяна в състоянието на водното тяло спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

язовир Ястребино на р. Бюкдере с код BG1YN600L1024

Състоянието на водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние за езерен тип L12, на база СГС по физикохимичните елементи за качество азот амониев, общ азот и общ фосфор. Следва да се отбележи, че превишенията не са съществени, като стойностите се доближават до нормите за езерен тип L14.

От изследваните специфични замърсители еднократно превишение е отчетено по показател манган. Изчислените СГС на наблюдаваните вещества не показват концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Язовир Ястребино е бил планиран за мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

На база резултатите от изследваните приоритетни вещества химичното състояние на водното тяло е достигащо добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерен екологичен потенциал и добро химично състояние, без промяна спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

р. Лефеджа от извор до Зайчари с код BG1YN600R022, със мониторингов пункт:

- р. Стара река мост при с. Майско с код BG1YN08695MS1060.

Анализът на основните физикохимичните елементи за качество определят състоянието на водното тяло като умерено, на база изчислените СГС на показателите БПК5, азот амониев и общ фосфор. Резултатите за останалите изследвани показатели отговарят на добро/отлично състояние. Отчетените несъответствия не са значителни, но се наблюдава известно влошаване на състоянието на водното тяло спрямо 2022 г.

Резултатите от измерване на специфични замърсители показват несъответствие със СКОС по показател алуминий. Не са установени несъответствия при анализа на други специфични вещества.

През 2023 г. не е извършван ХБМ във водното тяло.

На база наличните данни от анализ на приоритетни вещества за 2023 г. е отчетено превишение на СКОС по показател флуорантен през м. I, II, III, като отчетените резултати са под МДК-СКОС. Показател флуорантен е заложен за анализ 12 последователни пъти (при

изпълнение на последните две програми за оперативен мониторинг) – от м. юни 2022 г. до м. май 2023 г., като превишенията са от м. VI и VII.2022 г. и м. I, II и III.2023 г. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя ВТ в лошо състояние по показател флуорантен. По останалите анализирани приоритетни вещества водното тяло е в добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е добро екологично състояние и не постигащо добро химично състояние. Запазва се оценката за екологичното състояние от ПУРБ 2016-2021г., когато химичното състояние е било неизвестно.

р. Лефеджа от Зайчари до вливане на р. Джулюница при Джулюница, вкл. приток р. Карадере с код BG1YN600R1034, наблюдавано с един пункт:

- *Пункт за мониторинг р. Стара река /Лефеджа/, мост след с. Кесарево с код BG1YN00651MS160*

През 2023 г. на база резултатите от изследване на основните физикохимични показатели се запазва тенденцията от 2022 г. за подобряване на състоянието на водното тяло по показателите БПК5, общ азот и азот нитратен - без отчетени превишения на СКОС за периода. Водното тяло е определено в умерено състояние по показателите азот амониев, азот нитритен, общ фосфор и ортофосфати, но установените превишения не са съществени и се забелязва подобрене на състоянието спрямо предходни години.

При анализа на специфичните замърсители, на база средногодишните стойности на изследваните показатели водното тяло се оценява в непостигащо добро състояние по показател алуминий, но следва да се отбележи, че СГС е под МДК-СКОС и при последното измерване за периода показателят е в норма. Еднократно превишения на СКОС е отчетено по показател манган през м. юли, но като цяло измерените стойности за периода са по-добри от тези за 2022 г.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани и оценени макрозообентос и фитобентос. Според тези данни пункта отговаря на изискванията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предходната година.

При анализа на приоритетни вещества през 2023 г. не са констатирани превишения. Отчетените през 2022 г. несъответствия със СКОС по показателите флуорантен (м. VI, VII) и трибутилкалаен катион (м. IV) не се наблюдават през 2023 г. Химичното състояние на водното тяло е определено като добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на трети цикъл на ПУРБ 2022-2027 г. е лошо екологично състояние и добро химично състояние. Наблюдава се значително влошаване на екологичното състояние спрямо втория цикъл на ПУРБ 2016-2021 г., когато ВТ е било оценено в добро екологично и неизвестно химично състояние.

р. Джулюница от вливане на р. Златаришка при Златарица до вливане в р. Джулюница при Джулюница и приток - р. Бебровска с код BG1YN600R1125.

През 2023 г. водното тяло е наблюдавано в пункт р. Джулюнска - мост на с. Джулюница.с код BG1YN00621MS170.

За периода водното тяло е анализирано четири пъти по основните физикохимични показатели, с изключение на показател азот нитратен, който е анализиран 7 пъти във връзка с Нитратната директива. Анализът на физикохимичните елементи за качество, показва, че водното тяло отговаря на умерено състояние, поради несъответствие на изчислените СГС със СКОС по показателите общ азот, общ фосфор и ортофосфати. Най-лоши резултати се

наблюдават в периода на маловодие (м. юли), когато са констатирани несъответствия и по показателите азот нитритен, азот нитратен и разтворен кислород. Констатира се влошаване на състоянието на водното тяло спрямо предходната година.

При анализа на специфичните замърсители (четирикратно за периода) се наблюдава висока концентрация над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий през м. юли (около два пъти над нормата). При останалите измервания показателят е в норма. През предходната година е наблюдавано същото несъответствие. На база изчислените СГС по всички анализирани за периода специфични вещества, водното тяло е в добро състояние.

През 2023 г. е осъществен мониторинг на БЕК макрозообентос и макрофити. Според анализирани данни, пунктът попада в категорията за умерено състояние. В сравнение с 2022 г. това показва известно влошаване на състоянието.

При анализът на приоритетни вещества през 2023 г. е отчетено еднократно превишение по показател флуорантен. Показател флуорантен е заложен за анализ 12 последователни пъти (при изпълнение на последните две програми за оперативен мониторинг) – от м. юни 2022 г. до м. май 2023 г., като превишенията са от м. VI и VII.2022 г. и м. II.2023 г. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя ВТ в лошо състояние по показател флуорантен, но следва да се отбележи, че СГС е под МДК-СКОС. За този период минимално превишение е отчетено и по показател трибулкалаен катион (м. II и III.2023 г.). По останалите анализирани приоритетни вещества химичното състояние на водното тяло е добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е умерено екологично състояние и добро химично състояние, без промяна спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

р. Веселина след язовир Йовковци до вливане в р. Златаришка, вкл. приток р. Казълдере с код BG1YN600R1020, наблюдавано с два пункта за мониторинг:

- *р. Веселина преди вливане на р.Златаришка с код BG1YN86291MS310;*
- *р. Веселина, след яз. Йовковци при с.Миндя с код BG1YN86291MS189.*

През 2023 г., водното тяло е наблюдавано с пункт р. Веселина преди вливане на р. Златаришка код BG1YN86291MS310

За периода са проведени четирикратни изпитвания на основните физикохимични показатели (ОФХ) и специфични замърсители. Показател азот нитратен, който е анализиран 7 пъти по Нитратна директива. Средните стойности на ОФХ показатели отговарят на добро/отлично състояние, с изключение на показател общ фосфор. Състоянието на водното тяло по този показател е умерено, като следва да се отбележи, че отклоненията от нормите не са значителни. Най-голямото несъответствие е установено през м. октомври, когато е отчетено превишение и по показател БПК (над 2 пъти). Несъответствия със стандартите за качество по показателите общ азот и азот нитратен са отчетени във водни проби от м. юли. Отклоненията от добро състояние по азотни и фосфорни съединения вероятно се дължат на това, че в района са разположени обработваеми земи.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и добро химично състояние. Оценката съвпада с тази от ПУРБ 2016-2021 г., с тази

разлика, че към датата на приемането му химичното състояние на водното тяло е оценено като неизвестно, поради недостатъчно натрупани данни.

яз. Йовковци с код BG1YN600L1019, наблюдавано с един мониторингов пункт:

- яз. Йовковци на стената с код BG1YN62953MS041.

През 2023 г. яз. Йовковци е наблюдаван при изпълнение на Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на територията на БДДР, при което не са установени отклонения от нормативно определените стандарти за качество.

Язовир „Йовковци“ е силно модифицирано водно тяло (СМВТ), оценено съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. в добър и по-висок екологичен потенциал и добро химично състояние. Не се наблюдава промяна в състоянието на СМВТ спрямо ПУРБ 2016-2021 г.

р. Златаришка от извор до Дърлевици, вкл. приток р. Марянска с код BG1YN600R1021, наблюдавано с един мониторингов пункт:

- р. Златаришка след гр. Елена с код BG1YN862415MS1050.

Анализът на резултатите от мониторинг на физикохимичните елементи за качество, определя състоянието на водното тяло като умерено, поради устойчиви превишения на СКОС по всички наблюдавани биогенни замърсители. Особено лоши резултати са установени във водните проби от м. октомври, когато измерените концентрации на биогенни елементи са в пъти над допустимото, а показателите, определящи кислородния режим (БПК, електропроводимост и разтворен кислород) показват значителни отклонения. Потвърждава се състоянието на водното тяло от предходни години.

При анализирания за периода специфичните не са установени концентрации над допустимите. ВТ е в добро състояние.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на биологичен елемент за качество макрзообентос. Според получените резултати пунктът отговаря на изискванията за умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

Мониторингът на приоритетни вещества през 2023 г. определя водното тяло в добро химичното състояние. Еднократно превишение е измерено по показател флуорантен през м. януари, което не се потвърждава при следващите анализи. Заключение е на база публикуваните данни към момента на изготвяне на доклада (за показател флуорантен - от м. януари до м. май).

В проекта на ПУРБ 2022-2027г. водното тяло е оценено в умерено екологично състояние и добро химично състояние. При ПУРБ 2016-2021г. състоянието на ВТ е било неизвестно.

Водосбор на р. Росица с притоците р. Чопарата, Бохот, Негованка, Мъгъра, Крапец, част от р. Видима и язовирите Ал. Стамболийски и Крапец.

В поречието на река Росица десен приток на р. Янтра са разположени голям брой повърхностни водни тела, от които два язовира, две водни тела в зоните за защита на води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване и още 4 повърхностни водни тела на притоци на р. Росица.

Във водосбора на Росица попадат следните водни тела:

река Росица, преди вливане в р. Янтра с код BG1YN400R112, наблюдавано с един пункт:

- р. Росица при с. Поликраице с код BG1YN04111MS050.

Анализа на резултатите от изследване на физикохимичните елементи за качество за периода показва, че водното тяло отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. Всички анализирани показатели за периода са без отклонения от СКОС. Отчита се подобряване на състоянието на ВТ спрямо 2022 г.

По всички анализирани специфични вещества водното тяло е в добро състояние.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализираните данни пунктът отговаря на изискванията за добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга, проведен през предишни години.

През 2023г. водното тяло не е анализирано за приоритетни вещества. От анализите, проведени в предишни години, химичното състояние на водното тялото се оценява като добро.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добро екологично състояние и непостигащо добро химично състояние, поради отклонения от нормите за добро състояние на показатели живак и бромирани дифенлетири установени в матрица биота. Оценката не следва да се счита за влошаване на химичното състояние, тъй като данни от изпитване на биота се включват за първи път при оценката на химичното състояние.

р. Бохот от извор до вливане в р. Росица с код BG1YN400R011, наблюдавано с един пункт:

- р. Бохот, преди вливане в р. Росица, с. Хотница с код BG1YN00412MS070.

От анализа на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. е видно, че състоянието на водното тяло е умерено. Оценката се дължи на отклонения от СКОС за добро състояние по показателите азот нитратен и общ азот. Причина за тези превишения вероятно са обработваемите земи и използването на азот ни и фосфорни торове. Всички измерени за периода стойности са в пъти над СКОС, като се запазва тенденцията от 2020 г., 2021 г. и 2022 г. за влошаване състоянието на ВТ по тези показатели. Отчита се известно влошаване на състоянието на повърхностните води и по показател общ фосфор, спрямо 2022 г.

При анализа на специфичните замърсители през 2023 г. не се наблюдава несъответствие с изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. от биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос. Според получените данни, пунктът попада в границите на добро състояние, което потвърждава получените резултати от проведения мониторинг през предходните години.

При проведените анализи за приоритетни вещества през 2023 г. е отчетено еднократно превишение по показател трибутилкалаен катион и наличие на флуорантен в две от изследваните водните проби. ПВ са заложи за анализ 12 последователни пъти (при изпълнение на последните две програми за оперативен мониторинг) – от м. юни 2022 г. до м. май 2023 г. Наличие на флуорантен над СГС-СКОС е установено през м. VI и VII.2022 г., а в допустимите граници - м. VIII.2022 г., м. I и III.2023 г. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя ВТ в лошо състояние по показател флуорантен, но следва да се отбележи, че СГС не надвишава МДК-СКОС. За този период отчетените превишения по показател трибутилкалаен катион са от м. X.2022 г. и м. II.2023 г. И при двата замърсителя измерените концентрации намаляват, а при последните анализи за периода са под границата

на определяне на използваните аналитични методи. По останалите анализирани приоритетни вещества химичното състояние на водното тяло е добро.

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. водното тяло е оценено в умерено екологично състояние и недостигащо добро химично състояние, поради отклонение по показател трибутилкалаени съединения

р. Негованка от извор до устие в р. Росица с код BG1YN400R010, с един мониторингов пункт:

- *р. Негованка на устие, с. Ресен с код BG1YN08421MS300.*

От анализа на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. е видно, че състоянието на водното тяло отговаря на умерено състояние, което се дължи на отклонения от СКОС за добро състояние по показателите общ азот и азот нитратен. Всички измерени за периода стойности по показателите общ азот и азот нитратен са в пъти над СКОС, като се запазва тенденцията от 2020 г., 2021 г. и 2022 г. за влошаване състоянието на ВТ по тези показатели. Най-големи превишения са измерени през м. юли, когато е отчетено несъответствие с нормативните изисквания и по показател общ фосфор.

При анализа на специфичните замърсители през 2023 г. не се наблюдава несъответствие с изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. е извършван ХБМ във водното тяло. Изследвани са БЕК макрозообентос и фитобентос. Според получените данни, пунктът попада в границите на добро състояние. В сравнение с данните получени от ХБМ проведен през 2021 г. се наблюдава подобряване в състоянието на пункта.

При проведените анализи за приоритетни вещества през 2023 г. е отчетено еднократно превишение по показател флуорантен. Изчислената СГС за периода надвишава СГС-СКОС и определя водното тяло в лошо състояние по показател флуорантен, но следва да се отбележи, че СГС не надвишава МДК-СКОС. За този период е отчетено еднократно превишение и по показател трибутилкалаен катион (м. X.2022 г.), но изчислената СГС е по-малка от СКОС. По останалите анализирани приоритетни вещества химичното състояние на водното тяло е добро.

В проекта на ПУРБ 2022-2027г. водното тяло е оценено в умерено екологично състояние и добро химично състояние. Няма промяна в екологичното състояние на ВТ спрямо ПУРБ 2016-2021г., докато химичното състояние е било неизвестно.

р. Мъгъра с код BG1YN400R007, с един пункт за мониторинг:

- *р. Мъгъра, преди вливане в яз. Стамболийски с код BG1YN43219MS090.*

Водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние, което се дължи на отклонения от СКОС за добро състояние по показателите разтворен кислород, азот нитритен, азот нитратен и общ азот. Показател азот нитратен е изследван по Нитратна директива ежемесечно в периода юни 2022 г. – май 2023 г. и още два пъти за трето и четвърто тримесечие на 2023 г. Предвид горе казаното може да се каже, че причината за умереното състояние е употребата на азотни торове при обработката на земеделските земи. Превишенията по показателите азот нитратен и общ азот са постоянни и значителни, най-осезаеми при маловодие (м. юли и м. октомври), когато и съдържанието на разтворен кислород е под минимално допустимото. Запазва се тенденция за влошаване на състоянието на водното тяло по тези показатели. Несъответствия със СКОС са отчетени и по показателите активна реакция и електропроводимост през първо тримесечие.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдава несъответствие с изискванията на СКОС за добро състояние на база изчислените СГС на изследваните вещества. Еднократни превишения на нормите са измерени по показателите алуминий (м. февруари), манган и цинк (м. октомври).

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и макрофити. Според анализирания данни пунктът отговаря на изискванията за добро състояние, което потвърждава получените резултати от проведения мониторинг през предходните години.

Водното тяло е наблюдавано за съдържание на приоритетни вещества в периода юни 2022 г. – май 2023 г. Изследвано е за наличие на трибутилкалаен катион и циперметрин. Установените концентрации са под границата на количествено определяне на използваните методи за анализ.

В проекта на ПУРБ 2022-2027г. водното тяло е оценено в умерено екологично състояние и добро химично състояние. Няма промяна в екологичното състояние на ВТ спрямо ПУРБ 2016-2021г., докато химичното състояние е било неизвестно.

яз. Крапец с код BG1YN400L1005 с един пункт за мониторинг:

- яз. Крапец на язовирната стена.с код BG1YN04471MS031.

През 2023 г. пункта е наблюдаван и по Нитратна директива.

От анализа на резултатите от изпитване на физикохимичните елементи за качество се установява, че водното тяло отговаря на изискванията за добро/отлично състояние. Отлично състояние се наблюдава по показателите електропроводимост, азот нитритен, азот нитратен, общ фосфор и ортофосфати. Отклонения са установени по показател разтворен кислород в периода на маловодие (юли и октомври), но изчислената СГС за периода съответства на нормативните изисквания.

Водното тяло е в добро състояние по всички анализирани специфични замърсители. Отчита се подобряване на състоянието по показател алуминий спрямо предходната година.

Язовир Крапец е бил планиран за хидробиологичен мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

През 2023 г. яз. Крапец не е анализиран за наличие на приоритетни вещества. За последно ВТ е наблюдавано за съдържание на приоритетни вещества в периода юни 2021 г. – май 2022 г. Резултатите от анализите на ПВ за периода отговарят на изискванията на СКОС за добро състояние.

Оценката на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е добър и по-висок екологичен потенциал и недостигащо добро химично състояние. Причина за лошото състояние е превишени концентрации на трибутилкалаени съединения в матрица вода. Веществото е от така наречените повсеместно разпространени замърсители и е един от най-често срещаните замърсител във водите. Трибутилкалаей е биоцид, използван основно за обработка на корабни корпуси. Потенциални източници на замърсяване с трибутилкалаей са пречиствателни станции за отпадъчни води, канализации и сметища.

р. Росица от вливане на р. Видима до язовир Александър Стамболийски, вкл. приток р. Чуларата с код BG1YN400R1003, с един мониторингов пункт:

- р. Росица след гр.Севлиево с код BG1YN04519MS060.

От анализа на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. е видно, че състоянието на водното тяло отговаря на умерено състояние, спрямо изискванията за речен тип R4, поради измерени средни стойности над СКОС по показателите, общ фосфор и ортофосфати. Следва да се отбележи, че превишенията не са значителни и се дължат на измерени стойности над СКОС в периода на маловодие (юли и октомври). Наблюдава се подобрене в състоянието на ВТ спрямо предходната година.

Средните стойности на изследваните специфичните замърсители през 2023 г. отговарят на изискванията на СКОС за добро състояние. Наблюдава се подобряване на състоянието на водното тяло по показател алуминий спрямо предходната година.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализирани данни пунктът отговаря на изискванията за умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

При анализа на приоритетни вещества за 2023 г. са установени превишения по показател трибутилкалаен катион. Наличие на трибутилкалаен катион над СГС-СКОС е установено през м. II и III.2023 г., като изчислената СГС за периода не надвишава СГС-СКОС. През 2023 г. се наблюдава подобряване на състоянието на водното тяло по показател никел спрямо 2022 г. По останалите изследвани приоритетни вещества водното тяло е в добро химично състояние.

В проекта на ПУРБ 2022-2027 г. водното тяло е оценено в умерено екологично състояние и непостигащо добро химично състояние, поради отклонения от СГС-СКОС на показател флуорантен.

р. Росица от извор до вливане на приток при Валевици - РВ "Зелениковоц"; м-ст "Гурлата", РВ "Базаревица 1"; м-ст "Безместност", РВ "Базаревица 2"; м-ст "Кръща", РВ Росица с код BG1YN400R1202;

приток на р. Росица от извор до вливане при Валевици - м-ст "Лъката", РВ "Бяла" с код BG1YN400R1102

Посочените по – горе водни тела са групирани с повърхностно водно тяло с код **BG1YN400R1101**, което не е включено за наблюдение през 2023 г., но в предишен период е определено в добро/отлично състояние по физикохимични елементи за качество, с изключение на показател общ фосфор, по който отговаря на умерено състояние спрямо изискванията за речен тип R2. По специфичните замърсители и приоритетни вещества състоянието на тялото е в добро състояние.

Водни тела с код **BG1YN400R1202** и **BG1YN400R1102** са обособени и като зони за защита на води предназначени за питейно-битово водоснабдяване.

Оценката на екологичното и химичното състояние на горепосочените водни тела, съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е непроменена спрямо оценката за ПУРБ 2016-2021 г. – добро екологично състояние и добро химично състояние.

р. Видима от Дебнево до вливане на р. Граднишка при Градница с код BG1YN400R1631, наблюдавано с мониторингов пункт:

- р. Видима, преди вливане на р. Граднишка - мост преди с. Градница с код BG1YN84631MS1180.

По физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на добро/отлично състояние, съгласно изискванията за речен тип R4. Запазва се тенденцията за подобряване на състоянието на водното тяло по основните физикохимични показатели.

При анализа на специфичните замърсители през 2023 г. не са установени превишения на СКОС-СГС. Водното тяло е добро състояние по съдържание на специфични вещества.

През 2023 г. не е извършван хидробиологичен мониторинг във водното тяло.

Водното тяло е изследвано за приоритетни вещества в периода юни 2022 г. – май 2023 г. За този период е отчетено двукратно превишение по показател флуорантен (VI.2022 г. и IV.023 г.), като изчислената СГС за периода превишава минимално СГС-СКОС, но е под МДК-СКОС. При последния проведен анализ за периода, измерената концентрация по показател флуорантен е под границата на откриване на използвания аналитичен метод. По останалите анализирани приоритетни вещества химичното състояние на водното тяло е добро.

Водното тяло е оценено съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. в добро екологично и химично състояние. В ПУРБ 2016-2021г. състоянието на водното тяло е било неизвестно.

Водосбор на р. Белица

р. Белица от вливане на р. Райковска при Вонеца вода до вливане в р. Янтра при Велико Търново, вкл. приток - р. Еньовица с код BG1YN800R1033, с един пункт за мониторинг:

- р. Белица преди вливане в р. Янтра с код BG1YN08211MS210.

Анализът на данните от изпитване на физикохимичните елементи за качество през 2023 г. показва, че водното тяло е в умерено състояние. Изчислените средногодишни стойности показват несъответствие със СКОС за добро състояние по показателите, азот нитритен, общ фосфор и ортофосфати, но следва да се отбележи че се отчита подобрение спрямо 2022 г. Пунктът се наблюдава по нитратната директива, като за периода е установено само едно отклонение от стандарта за качество (м. февруари). За периода са отчетени отклонения от нормативно определените стойности и по показателите БПК, разтворен кислород и азот амониев, като състоянието на ВТ е най-влошено в периода на маловодие (м. октомври). Наблюдава се тенденция за подобряване на състоянието на ВТ по показателите азот амониев и общ азот спрямо 2022 г.

При анализа на специфичните замърсители (някои пестициди, тежки метали и металоиди, анионоактивни детергенти и цианиди) няма констатирани превишения на СКОС-СГС. Водното тяло е в добро състояние.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос. Според анализирания данни пунктът е оценен в добро състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга, проведен през предходната година.

За периода водното тяло не е анализирано за съдържание на приоритетни вещества. На база данните от предходни години, химичното състояние на водното тяло е добро.

Състоянието на ВТ съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е непроменено спрямо ПУРБ 2016-2021г. - умерено екологично състояние и добро химично състояние.

р. Дряновска от Трявна до вливане в р. Белица при Дебелец с код BG1YN800R1016, наблюдава се с три пункта за мониторинг:

- р. Дряновска след Трявна мост над р. Дряновска с код BG1YN88219MS1040;

- р. Дряновска при с. Ганчовец на моста с код BG1YN88211MS1030;

- р. Дряновска преди вливането ѝ в р.Белица с код BG1YN00079MS220.

Водното тяло е включено за наблюдение в Програмата за оперативен мониторинг на повърхностни води, изпълнявана през 2023 г. чрез пунктове: *р. Дряновска след Трявна мост над р. Дряновска с код BG1YN88219MS1040 и р. Дряновска при с. Ганчовец на моста с код BG1YN88211MS1030.*

По физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на умерено състояние спрямо изискванията за речен тип R4, което се дължи на отклонения на средногодишните стойности от СКОС по показателите азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати. Това състояние на водното тяло се определя от качеството на водата в пункта при с. Ганчовец, тъй като в по-горното течение - в пункта след гр. Трявна измерените стойности на основните физикохимични елементи отговарят на нормативните изисквания. Въпреки това през 2023 г. се наблюдава значително подобряване на състоянието на ВТ по всички физикохимични показатели, измерени в пункта при Ганчовец. Следва да се отбележи, че пункта се наблюдава по нитратната директива и през 2023 г. не е отчетено нито едно превишение по показател азот нитратен. Установените отклонения от стандартите за качество след гр. Дряново, вероятно се дължат на заустяване на непречистени отпадъчни води от градската канализация.

При анализа за специфични замърсители в двата мониторингови пункта през 2023 г. не са измерени стойности над СКОС. Водното тяло е в добро състояние по съдържание на специфични вещества.

За периода на 2023 г. е осъществен хидробиологичен мониторинг в два от трите пункта (р. Дряновска при с. Ганчовец на моста и р. Дряновска преди вливането ѝ в р. Белица). От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос, макрофити и фитобентос. Данните показват, че състоянието на пунктовете отговаря на изискванията за умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предходната година.

През 2023 г. водното тяло е анализирано за наличие на приоритетни вещества само в пункта при с. Ганчовец. Установено е еднократно превишение по показател трибутилкалаен катион (м. II.2023 г.), като при следващите измервания резултатите са под границата на определяне на използвания аналитичен метод. По всички останали анализирани приоритетни вещества не са установени несъответствия със СГС-СКОС. Водното тяло се определя в добро химично състояние.

Състоянието на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027г. е непроменено спрямо ПУРБ 2016-2021г. - умерено екологично състояние и добро химично състояние.

р. Плачковска с код BG1YN800R1116, оценявано с три пункта за мониторинг:

- *Речно водохващане "Българка" с код BG1YN08229MS162;*
- *Речно водохващане "Гръбчево"-1 с код BG1YN08229MS172;*
- *Речно водохващане "Гръбчево"-2 с код BG1YN08229MS182.*

През 2023 г. водното тяло е наблюдавано при изпълнение на Програмата за контролен мониторинг на повърхностни води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване на територията на БДДР, при което не са установени отклонения от нормативно определените стандарти за качество.

Състоянието на водното тяло съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е непроменено спрямо ПУРБ 2016-2021 г. - добро екологично състояние и добро химично състояние.

Водосбор на р. Паничарка

яз. Христо Смирненски с код BG1YN900L1014, наблюдаван с пункт за мониторинг:

- *яз. Хр. Смирненски - на стената с код BG1YN92233MS051.*

Водното тяло се наблюдава в горепосочения пункт за мониторинг ежегодно при изпълнение на контролния мониторинг за качество на повърхностните води предназначени за питейно-битово водоснабдяване. Анализиранияте физикохимичните елементи за качество през 2023 г. отговарят на изискванията за добро/отлично състояние. Еднократно превишение е измерено по показател активна реакция през м. септември.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават наднормени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

Язовира не е бил планиран за ХБМ през 2023 г. Пунктът е обследван за последно през 2020 г. и е оценен в максимален екологичен потенциал по всички метрики на фитопланктона и съвпада с оценката от мониторинга проведен през предходни години.

Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Язовир „Хр. Смирненски“ е СМВТ, оценено съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. в добър и по-висок екологичен потенциал и добро химично състояние. Не се наблюдава промяна в състоянието спрямо предходния цикъл на ПУРБ.

PB "Козята"; OB "Малуша" на р. Козлята с код BG1YN900R1115

Водно тяло с код BG1YN900R1115 включва във водосбора си PB "Козята"; OB "Малуша" на р. Козлята.

Водното тяло е групирано с повърхностно водно тяло с код BG1YN800R1101.

Оценката на състоянието на ВТ съгласно проекта на ПУРБ 2022-2027 г. съответства на оценката направена за ПУРБ 2016-2021 – добро екологично състояние и добро химично състояние.

PB "Слатински дол" с код BG1YN400R1131;

PB "Баещица" с код BG1YN400R1231;

PB "Елощица" с код BG1YN400R1331;

Посочените по-горе три водни тела са групирани с повърхностно водно тяло с код BG1YN800R1116, оценено в добро екологично състояние и в добър екологичен потенциал и двата цикъла на ПУРБ.

Групиране се прилага за водни тела, които са оценени в добро или отлично състояние, като са подбрани по два мониторингови пункта за всяко поречие, в което са разположени открити речни водохващания, водите на които са предназначени за пиене - единият за тип R2, а другия за тип R4.

ПОРЕЧИЕ РУСЕНСКИ ЛОМ

р. Русенски Лом от вливане на реките Черни Лом и Бели Лом до устие р. Дунав, с код на BG1RL120R1013.

Качеството на водите се наблюдава посредством два пункта за мониторинг:

- *р. Русенски Лом на устие преди вливане в р. Дунав с код BG1RL00001MS010;*

- *р. Русенски Лом при с. Басарбово, с код BG1RL00001MS020. Пунктът се наблюдава и като част от TNMN.*

За периода 2023 г. анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Наблюдават се концентрации над изискванията за добро състояние, спрямо изискванията на Наредба Н-4 на следните показатели: азот нитратен; БПК5; Електропроводимост; Общ азот; Общ фосфор и Ортофосфати и разтворен кислород.

При анализа на специфичните замърсители двукратно са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател желязо в пункт BG1RL00001MS010. В същия пункт еднократно е измерена стойност от 0,24 Вq/l на показател обща алфа активност при СКОС-СГС-0,2 Вq/l.

През 2023 г. и двата пункта в това водно тяло са били планирани за хидробиологичен мониторинг. От биологичните елементи за качество е анализиран макрозообентос, като резултатите и на двата пункта показват, че състоянието отговаря на изискванията за умерено.

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 водното тяло е оценено в *много лошо екологично състояние*.

В резултатите от изпитване на приоритетни вещества в матрица вода през 2023 г. не са установени отклонения от нормативно определените СКОС. Оценката на химичното състояние се различава от тази в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г., където ВТ е оценено в непостигащо добро химично състояние поради отклонения по показатели живак и бромирани дифенилетри в матрица биота.

На р. Черни Лом са разположени четири водни тела, три от които са тип „река“ и едно водно тяло – тип „езеро“.

Водно тяло с код BG1RL120R1213 и име р. Черни Лом от вливане на р. Баниски Лом при с. Широково до вливане в р. Русенски Лом, речен тип R7. Наблюдава се посредством пункт за мониторинг:

- *р. Черни Лом при с. Червен с код BG1RL02111MS030.*

През периода 2023 г. резултатите от мониторингов пункт на р. Черни Лом при с. Червен показват, че по физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Установените отклонения от СКОС за добро състояние за показатели азот нитратен; азот нитритен, електропроводимост, общ азот и ортофосфати (като Р) са характерни за водата от пункта.

От анализът на данните за специфичните замърсители се установява еднократно несъответствие с изискванията на СКОС за добро състояние за показател алуминий.

За периода на 2023 г. оценката, според анализирани биологични показатели (макрозообентос) отговаря на критериите за умерено състояние. Тези резултати потвърждават оценката направена през предходни години.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло се оценява в добро химично състояние.

Сравнителната оценка на резултатите от проведения през 2023 г. мониторинг на водното тяло потвърждава оценките на екологичното и химично състояние поставена в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г

Водно тяло р. Черни Лом от вливане на р. Ялма (Сеяческа) до вливане на р. Баниски Лом при с. Широково, вкл. приток р. Поповски Лом с код BG1RL120R1007. Наблюдавано е чрез следните мониторингови пунктове:

- р. Черни Лом преди вливане на Баниски Лом при с. Острица с код BG1RL02111MS050;
- р. Поповски Лом след гр. Попово с код BG1RL02323MS060;
- р. Черни Лом след ПСОВ Кардам с код BG1RL92231MS463

През периода 2023 г. в програмите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води не е наблюдаван пункт с код BG1RL02111MS050.

По физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. Измерените стойности над изискванията за добро състояние по показатели азот-амониев, азот-нитратен, азот-нитритен, общ азот, общ фосфор(като Р) и ортофосфати (като Р) са характерни за водното тяло.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. пунктът на р. Черни Лом при с. Острица е бил включен в програмата за хидробиологичен мониторинг. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос, като състоянието отговаря на критериите за умерено. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Сравнителната оценка на резултатите от проведения през 2023 г. мониторинг на водното тяло потвърждава оценките на екологичното и химичното състояние поставена в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г.

р. Бели Лом след язовир Бели Лом до вливане на р. Доландере при Писанец, вкл. приток р. Наловска с код BG1RL900R1012. Водното тяло се наблюдава с пункт за мониторинг:

- р. Бели Лом след гр. Разград, с код BG1RL09391MS100

Анализът на измерените физикохимичните показатели показва, че водното тяло е в умерено състояние. Отклонение от СКОС за добро състояние се наблюдава при показатели - азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, БПК5, електропроводимост, общ азот, общ фосфор, ортофосфати и разтворен кислород.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий, желязо и цианиди. Тенденцията по показател алуминий е възходяща.

През 2023 г. БДДР проведе редица допълнителни пробонабирания на вода от различни точки на водното тяло, във връзка с получени сигнали за лоши миризми в гр. Разград и за замърсяване на река Бели Лом. Беше назначен и изпълнен проучвателен мониторинг на реката и отпадъчни води с цел установяване на източниците на натиск и определяне на степента на замърсяване от тях.

Замърсяването на водното тяло е по-силно изразено в участъка след гр. Разград, което се обяснява с натиска от урбанизираната територия на града и заустването на битови и промишлени отпадъчни води.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг на пункта, намиращ се в това водно тяло. Според анализираният биологичен елемент за качество макрозообентос, пунктът отговаря на изискванията за много лош потенциал, което потвърждава оценката направена през 2022 г.

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г. водното тяло е оценено в много лошо екологичен потенциал.

При извършения анализ на приоритетни вещества през предходните години резултатите от мониторинга показват, че водното тяло е в добро химично състояние.

Река Бели лом, след вливане на р. Мали лом след с. Нисово с код BG1RL900R1113.

- *р. Бели Лом след вливане на р. Мали Лом след село Нисово МП с код BG1RL0929MS1030.*

Анализът на физикохимичните елементи за качество показва, че водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние с установени отклонения от СКОС за добро състояние на показатели електропроводимост; азот нитратен; общ азот; ортофосфати и общ фосфор.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показател алуминий, като тенденцията се запазва.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос, като резултатите показват умерено състояние. Това потвърждава оценката направена през 2022 г.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Сравнителната оценка на резултатите от проведения през 2023 г. мониторинг на водното тяло потвърждава оценките на екологичното и химичното състояние поставена в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г.

ВТ с код BG1RL200R1005, р. Баниски Лом след язовир Баниска до вливане в Черни Лом, вкл. приток р. Куруканарка. Водното тяло се наблюдава с чрез два мониторингови пункта:

- *р. Баниски Лом преди вливане в Черни Лом, на моста преди с. Широково, МП с код BG1RL92221MS1050;*
- *р. Баниски Лом при с. Баниска, МП с код BG1RL92221MS1010.*

През 2023 г. в програмата за мониторинг е включен пункт р. Баниски Лом преди вливане в Черни Лом, на моста преди с. Широково, с код BG1RL92221MS1050.

При анализа на физикохимични показатели се наблюдава запазване на превишени концентрации на биогенни вещества – нитратен азот и общ азот. Водното тяло е с трайно отклонение от СКОС за добро състояние по посочените показатели и отговаря на изискванията за умерено състояние.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации, над изискванията на СКОС за добро състояние, за показател алуминий.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

През 2023 г. е изследван само един от пунктовете в това тяло (р. Баниски Лом преди вливане в Черни Лом, на моста преди с. Широково). От биологични елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос, като състоянието е оценено като умерено.

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г. водното тяло е оценено в умерено екологично и добро химично състояние.

ВТ с код BG1RL200R003 с име р. Баниски Лом до язовир Баниска, вкл. притоци - Дюлгердере и Каяджик след яз. Бойка. Предвиден е са следния мониторингов пункт:

- р. Баниски Лом преди язовир Баниска при с. Копривец с код BG1RL922239MS1200;

Водното тяло е включено в програма за мониторинг през 2023 г. с пункт р. Баниски Лом преди язовир Баниска при с. Копривец, с код BG1RL922239MS1200.

Водата от пункта е с трайни отклонения по показатели азот нитратен и общ азот.

По анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Измерените наднормени концентрации са с намаляваща тенденция.

За целите на хидробиологичният мониторинг в това водно тяло се наблюдава само пункта р. Баниски Лом преди яз. Баниски, с. Копривец, след моста за язовира (с код BG1RL922239MS1080). През 2023 г. от биологичните елементи за качество е бил изследван макрозообентос, като получените данни отговарят на критериите за умерено състояние. Тази оценка съвпада с оценката от мониторинга проведен през предишни години.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

Сравнителната оценка на резултатите от проведения през 2023 г. мониторинг на водното тяло потвърждава оценките на екологичното и химичното състояние поставена в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г.

язовир Баниска с код BG1RL200L1004. Наблюдава се с един пункт за мониторинг:

- яз. Баниска на язовирната стена язовира с код BG1RL02233MS011.

От анализа на резултатите на физикохимичните елементи за качество получени при изпълнение на програмата за мониторинг 2023 год. се установи, че водното тяло отговаря на изискванията за умерен потенциал. Концентрации над СКОС за добро състояние се констатира за показатели – еднократно превишение по азот амониев, общ азот, азот нитратен, азот нитритен, общ фосфор, ортофосфати, хлорофил.

При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията СКОС за добро състояние по показател алуминий, като тенденцията е за намаляване.

Язовир Баниска е бил планиран за мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е ценено в добро химично състояние

Сравнителната оценка на резултатите от проведения през 2023 г. мониторинг на водното тяло потвърждава оценките на екологичното и химичното състояние поставена в проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г.

язовир Ломци с код BG1RL900L1011. Наблюдава се с един пункт за мониторинг:

- *яз. Ломци – на стената с код BG1RL09259MS021*

От анализа на резултатите на физикохимичните елементи за качество получени при изпълнение на програмата за мониторинг 2023 год. се установи, че водното тяло отговаря на изискванията за умерен потенциал. Концентрации над СКОС за добро състояние се констатира за показатели азот нитратен, азот нитритен, общ фосфор, общ азот, електропроводимост и БПК5. При анализа на специфичните замърсители се наблюдават измерени концентрации над изискванията СКОС за добро състояние по показател алуминий, като тенденцията е към повишаване.

Язовир Ломци е бил планиран за мониторинг през 2023 г. Към момента в БДДР все още не са получени резултатите от мониторинг на езера/язовири. Резултатите ще бъдат налични през месец юли тази година.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е ценено в добро химично състояние

Оценката на водното тяло в проекта на ПУРБ 2022-2027 г. е лош екологичен потенциал и неизвестно химично състояние.

ПОРЕЧИЕ ДУНАВСКИ ДОБРУДЖАНСКИ РЕКИ

Река Царацар с притоци река Лудня и река Чайрлек от извор до вливане в река Дунав при град Тутракан е разположено едно водно тяло BG1DJ149R1002. За наблюдение на водното тяло се използват три мониторингови пункта:

- *река Царацар преди вливане на река Войка при село Малък Поровец, МП с код BG1DJ00043MS020;*
- *река Чайрлек при село Черковна, МП с код BG1DJ00042MS040;*
- *река Царацар след ПСОВ на гр. Кубрат, МП с код BG1DJ00042MS513.*

В програмата за 2023 г. са включени два мониторингови пункта (*река Царацар преди вливане на река Войка при село Малък Поровец, МП с код BG1DJ00043MS020 и река Чайрлек при село Черковна, МП с код BG1DJ00042MS040*). От анализа на физикохимичните елементи за качество за 2023г. водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние по показатели общ азот, азот нитратен, и общ фосфор. Водата и в двата пункта е с трайно отклонение от доброто състояние по показатели общ азот и азот нитратен.

При анализа на специфичните замърсители BG1DJ00043MS020 се наблюдават измерени концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние за показател алуминий, като тенденцията е за намаляване на концентрацията.

През 2023 г. е извършен хидробиологичен мониторинг само в един от трите описани пункта - река Царацар преди вливане на река Войка при село Малък Поровец. От биологичните елементи за качество са анализирани макрозообентос и фитобентос, като състоянието отговаря на изискванията за умерено.

На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло е в добро химично състояние.

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г. водното тяло е оценено в лошо екологично състояние и добро химично състояние, което се потвърждава и от изпълнения през 2023 г. мониторинг.

Водно тяло с код BG1DJ200R013 и име р. Добричка от извор до вливане в р. Суха

В периода 01.01.2023 – 31.12.2023 год. качеството на водата за водно тяло BG1DJ200R013 е наблюдавано в пункт р. Добричка при с. Росеново с код BG1DJ09942MS090.

От анализа на физикохимичните елементи за качество водното тяло отговаря на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията на Наредба Н-4. Констатирани са отклонения от СКОС на показатели - азот амониев, общ азот, азот нитратен, азот нитритен, електропроводимост, общ фосфор (като Р), ортофосфати (като Р), разтворен кислород, еднократно превишение по показател БПК5. Превишенията по дадените показатели са характерни за водата от пункта, като вероятната причина е най-вече натоварването от селскостопански дейности в района.

При анализа на специфичните замърсители не се наблюдават измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние.

През 2023 г. е извършван хидробиологичен мониторинг (ХБМ) във водното тяло. Анализирани и оценени са биологичните елементи за качество (БЕК) макрозообентос и фитобентос. Според тези данни пунктът отговаря на изискванията за умерено състояние. При мониторинга извършен през предходен период състоянието е било оценено като много лошо. В резултатите от изпитване на приоритетни вещества в матрица вода през 2023 г. не са установени отклонения от нормативно определените СКОС. На база резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества, водното тяло се оценява в добро химично състояние.

В проекта за ПУРБ 2022-2027 г. ВТ е оценено в добро химично състояние и много лошо екологично състояние.

Водно тяло с код BG1DJ345R1010, наблюдавано с един мониторингов пункт, с код BG1DJ09994MS1010 и име р. Караман при с. Мировци, ляв приток на р. Суха,

Оценката на резултатите от мониторинга на физикохимичните елементи за качество, отговаря на умерено състояние. Констатирани са отклонения от СК на показатели азот амониев, общ азот и азот нитратен. Превишенията по дадените показатели са характерни за водата от пункта. От групата на специфичните замърсители еднократно не се установяват наднормени концентрации.

Анализът на резултатите от измерените концентрации на приоритетни вещества през 2023 г. и извършената оценка спрямо Наредба СКОС показва, че химичното състояние на водното тяло се запазва добро.

В проекта на ПУРБ 2022 – 2027 г. водното тяло запазва умерено екологично състояние от ПУРБ 2016-2021 г., но се отчита влошаване на химичното състояние - от добро към недостигащо добро химично състояние.

